

ཆོན་རིག་ཀྱན་བརྒྱས་ཀྱི་སྒྲོན་སྒྲེང་།

མཛད་པ་ལོ། གོང་ས་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
མེད་ཀྱིས་རིག་ཏུ་སྒྲོན་ཆེན་ལྷན་ལྷན་གྱིས་སྒྲེང་།

མཛད་པ་ལ། གཞི་ལ་འཇུག་པ་མཐོང་བ་ལ་མཆོག་
མཛད་པ་ལ་འཇུག་པ་མཐོང་བ་ལ་མཆོག་མཛད་པ་ལ་

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་པོ་ཡང་།

SJRB-0143

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱོས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲུམ་སྐུ་བྱས།

༢༠༡༥ ལོའི་ཟླ་བརྒྱད་པར་གསར་ཏུ་བསྐྱོས།

༢༠༢༠ ལོའི་ཟླ་དགུ་པར་བརྒྱུད་སྐྱོས་བྱས།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཏུ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་ཏུ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཀར་ཆག

༡ ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཕྱད་ཚུལ།	༡
༢ ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཕྱི་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ།	༡༠
༣ ནང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་	༡༤
༤ ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ།	༡༤
༥ ནང་པའི་ཚོས།	༡༥
༦ བཀའ་བསྩལ་རིམ་པ་གསུམ་རི་ལྟར་མཛད་པའི་སྒྲོར།	༢༡
༧ བཀའ་བསྩལ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ།	༢༥
༨ ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བརྒྱུ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོར།	༥༡

༡༡། །ཡགོང་ས་མཆོག་གི་ས་ཆེད་དྲ་རྒྱལ་བའི་སྒྲོན་མེད་།

༡ ཐོག་མར་ཆོན་རིག་དང་ཡུད་ཚུལ།

༡༡། །ངོས་རང་ཆུང་དུའི་སྐབས་ནས་ཅིད་ཆས་འབྲུལ་འཁོར་རིགས་ལ་དགའ་
མོས་དང་དོ་སྤང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་རྗེས་ཆོན་རིག་གི་སྒྲོར་ལ་
རང་ཉིད་གྱི་ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་ཆོན་རིག་དང་ཆོས་ལུགས་བར་གྱི་རྒྱུད་ཁྲ་ཅི་
ཡོད་ཤེས་རྟོགས་སྒྲེལ་སྤང་། ཆོན་རིག་པ་དང་འཕྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་འདོད་པ་བྱུང་།
ངོས་ནས་ཆོན་རིག་པར་བཟོ་སྒྲེང་བྱེད་པའི་གདེང་སློབས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མཆོན་གཙོ་
བོ་ནི།

སྟོན་པ་རང་ཉིད་གྱི་ཞལ་ནས།

དགེ་སློང་དག་གས་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།།

བསྐྱེད་པས་བཅད་བརྟུན་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།།

སྤང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མེན།།

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་
གསེར་ལ་བསྐྱེད་པས་བཅད་བརྟུན་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་སྟུང་། བརྟུང་།

བྱེད་དོན་དེར་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་གདེང་འཁེལ་བ་བྱུང་ན་ད་གཞོན་ཡིད་
ཆེས་བྱ་རིགས་པ་ལས། དབྱེད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་
པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་སྟོན་
པས་ཅི་ཞིག་གསུངས་པ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་ཡང་། ར་རང་ཆོས་ཆོད་ལྟ་དང་རིགས་
པའི་དབྱེད་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ལས། བཀའ་ལུང་ཙམ་གྱིས་
ཆད་མར་འཛིན་མི་རིགས་པར་ཆད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་པས། རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་བསྐྱེད་
བྱ་འདིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཉིད་གཙོ་
བོར་བསྟན་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཁག་
གིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྲོང་བཞི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་
ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཙ་དོན་དུ་བཟུང་བར་མ་ཟད། ཅི་སྟེ་དངོས་པོའི་སྟོན་ལུགས་
ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཙམ་ཁུངས་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཆད་
མར་སྐྱབ་དགོས་པས་བྱག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སུ་
མར་དགག་སྐྱབ་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ལའང་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་
སྟོ་ཆོགས་ཤིག་ཡོད་པས་ནམ་གཞག་གང་ཡང་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་
ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་
རབ་འཆལ་བའི་ཉམས་སུའང་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་རིགས་
པ་སྐྱ་བའི་གལ་དུ་མི་ཚུད་པར་གསུངས།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཆན་རིག་པས་ཀྱང་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱུང་དོན་ཐམས་

ཅད་ཆོད་ལྟའམ་ཅིས་རིག་གིས་བདེན་དཔང་བྱེད་པ་ལས་སྤྱི་ལོ་གཞན་ཞིག་གི་ལུང་
ལ་ཁུངས་གཏུག་གི་མེད་པས། མངོན་སུམ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་ལ་
ཞིབ་ལྟ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཐུན་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་
པའི་ཚུལ་དེ་ནི། བྱང་པ་དང་ཚན་རིག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཐུན་མོང་དུ་གནས་
པར་མཐོང་བས། རོས་རང་དེང་རབས་ཚན་རིག་པར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་སྒྲོབས་པ་
ལྷག་དུ་འཕེལ།

ཚན་རིག་པས་སྤྲ་མཐོང་ཆེ་ཤེས་དང་། རྒྱར་ཤེས། ཡང་ཅིས་སོགས་བཀོལ་
ནས་རྒྱལ་ཐུན་དང་ཡངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་བཟོ་དབྱིབས་སོགས་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་
ཏེ། དབང་པོའི་སྒྲོས་གསར་མཐོང་གི་བྱས་ཆད་ལ་གཞི་བཙུག་ནས་རྗེས་སུ་དཔག་གིས་
དབྱེད་པས་དངོས་དོན་ཤེས་རྟོགས་གསར་བ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་ཚན་
རིག་གིས་ཆོད་དཔག་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ར་སྤྱོད་པར་མཐར་ཐྱིང་བ་ལ་གཏུག་དགོས་
པས། བྱང་པ་དང་ཚན་རིག་པ་གཉིས་ཀས་དབྱེད་པའི་གཞི་ཅ་སྤྱིར་བ་ལ་བརྟེན་
པར་མཚུངས་པས། དབྱེད་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་ཐད་ཅ་པའི་འགྲོ་ཕྱོགས་
གཅིག་གྱུར་ཅིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། སངས་རྒྱལ་པའི་གཞུང་དུ་སྤྱིར་བ་ཞེས་པ་
དབང་ཤེས་གྱི་སྤྱིར་བ་ཙམ་མིན་པར་སྒྲོམ་བྱུང་ཡང་ཐེ་བའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་
དང་། རོས་བསམ་ལས་བྱུང་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་འདི་ཡང་ཚན་རིག་གི་བརྟག་དབྱེད་དང་
མཚུངས་པར་སྤྱིར་བར་གཏུགས་པའི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་བྱེད་གྱི་བརྟག་ཐབས་ཤིག་
ལའང་རོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

༡༩༥༩ ལོར་རོས་ཡོ་རོབ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱོད་སྐབས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་

མཁས་དབང་ཆེན་པོ་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཞབས་ཀྱི་པོ་སྤེར་ (Sir Karl Popper) དང་། རིམ་གྱིས་རྒྱབ་འཇར་མན་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྤྲུལ་མཆེད་དང་ཁོན་ རྩོམ་(quan tum)དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཕན་ནར་ཉེའི་སན་བེཙ་ (Werner Heisenberg) ཡི་ལས་རོགས་བཅས་ཡིན་པ་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་དངོས་ ཁམས་རིག་པ་བ་བོན་ཕའི་ཇི་ཀེར་ (Carl von Weizsacker) དང་། དངོས་ ཁམས་རིག་པ་བ་ད་ཕྱིད་བོ་ཉམ་ (David Bohm) སོགས་སྤྲུལ་གྲགས་ཆེ་བའི་ ཆོན་རིག་པ་ཆོར་རིམ་གྱིས་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ དང་། གྲུང་ཅའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དངོས་རིག་པ། དངོས་ཁམས་རིག་པ་འཕལ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱེ། གྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་ཆ་ཤས་བསིལ་ནས་མཐར་ཆེད་ རྒྱ་མེད་པ། སེམས་ཅམ་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཉེ་བོ་ཡོད་ཅིང་། དབྱ་ མའི་གཞུང་ནས་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་པར་བཤད་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་ ཡིན་པའི་ཆོན་རིག་གི་སྤྱི་ཆོན་ཁག་དེ་དག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་ཚུལ་སྟོན་ པའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱལ་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གོ་བསྐྱར་ལན་མང་བྱས་པ་ཡིན།

ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ད་ལྟ་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཆོན་རིག་གི་གཡོལ་ ཐབས་མེད་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་གསུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས། དེར་ རབས་ཆོན་རིག་ལ་ཤེས་འདོད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཇ་བྲག་ངང་དང་ལེན་མི་འདོད་ བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། དེར་མ་ཟད་དེར་རབས་ཆོན་རིག་གི་རྣམ་ གཞག་ནང་དུ་འང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྒྲོར་སོགས་སྤྱིར་སྒྲོར་གི་ཁོར་ལུག་དེས་

ཅན་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་མི་ཚོའི་མངོན་འདོད་བདེ་སྦྱིད་ཡིན་པའི་
གནད་དོན་འདི་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཁག་འཛིན་ཉེན་འདིར་འཆོ་
བའི་སྦྱེ་འགྲོ་སྦྱིའི་ཕན་བདེའི་དགོས་མཁོར་བསྐྱར་རྒྱ་གཤམ་ཆེར་མཐོང་ནས། རོས་
ནས་ལོ་མང་ཚན་རིག་གི་མཁས་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྐྱར་བྱས་པ་ཡིན། ཕན་ཚུན་
གྲོས་བསྐྱར་ལ་བརྟེན་ནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་བྱུང་
འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་སེམས་བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པའི་དགོས་མཁོ་ལ་ཞབས་
འདེགས་བསྐྱབ་བྱུང་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྐྱར་
བྱེད་སྐབས། རོས་ནས་དམིགས་ལུལ་གཉིས་འཆང་བཞིན་ཡོད།

དམིགས་ལུལ་དང་པོ་ནི། ད་བར་རྒྱལ་སྦྱིར་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་
གཞག་གི་ཁྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དྲུང་ཡང་ལོ་རེ་ནས་ཡར་རྒྱས་
འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མོད། ཚན་རིག་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ནས་ཕྱིའི་དངོས་པོར་གཙོ་
བོར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་དབྱེད་ཞིབ་བྱ་ལུལ་གྱི་
གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལས། དཔྱོད་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་དང་། དན་བ་སྦྱེ་ཚུལ། རང་གི་བདེ་སྦྱིག་གི་ཆོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཉམས་
ཞིབ་ཆེར་བྱས་མེད། དེའི་ཕྱིར་དཔྱོད་ཚན་རིག་གིས་ལེགས་པར་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་
བྱུང་པའི་གཞི་ནི་ཕྱིའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟར་འདྲེ་མིའི་
རིགས་ཀྱི་སྦྱི་ཆོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་དོས་ནས་བཟུས་ནའང་། ད་
ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱས་མ་འདངས་པའི་ཆ་གང་མང་ཞིག་ཡོད་པར་ཟེ་ཆོམ་
མེད། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་སྡེ་ཆན་གྱི་ནང་དུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གྱང་

ངེས་པར་ཚུད་དགོས་པར་བརྟེན། ད་ཡོད་མྱད་ཅིང་རྣམ་གཞག་ནས་སྒོ་ལྷའི་ཤེས་པ་
སོགས་མྱད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་
བཤད་ཡོད་ཐོག་ད་དུང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེ་རུ་དང་། ཞིབ་ཚགས་སུ་བཏང་
སྟེ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བའི་དེང་རབས་ཆོན་རིག་གི་གཞུང་
ལུགས་འདར་ངེས་ཤིག་བྱས་ཏེ་ཤེས་བྱའི་གཞི་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་གཏོང་རྒྱ་དེ་དམིགས་
ལུལ་གཅིག་ཡིན།

སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཆོན་རིག་གི་བར་པན་ཚུན་
སྒོལ་སྒྱུར་བྱེད་འོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། ང་ཆོར་ལུས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་
སེམས་ཀྱི་རྣམ་ཏོག་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྤྱད་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་སྟབས་ལུས་སེམས་
གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ང་ཆོར་དགོས་ངེས་ཡིན། དེས་ན་མིའི་སྤྱི་
ཆོགས་ནང་བདེ་སྤྱིད་རི་ལྟར་སྤྱན་ཐབས་ལ་གཞིགས་ནའང་དེང་རབས་ཆོན་རིག་
དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་རྒྱང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཆོན་
གསར་པ་ཞིག་སྒོལ་གཏོད་ཐུབ། དེ་ཡང་ངོས་ཀྱི་བསམ་པར་ཆོན་རིག་གིས་དངོས་
པོའི་མཐར་ཐུག་གི་རང་བཞིན་འཆོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གསར་དུ་རྟེན་པའི་ཤེས་བྱས་འགྲོ་
བ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ལ་ཁ་སྒོན་བྱས་ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་ནི་ཆ་ཆང་ཞིང་
ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དགོས་རྒྱ་དེ་རེད་སྟེ།

དམིགས་ལུལ་གཉིས་པ་ནི། ང་ཆོ་མིའི་རིགས་ལ་སྤང་བའི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་
རང་ཉིད་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་དང་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བས་བསྐྱེད་
པའི་དཀའ་ངལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ནི་མི་རང་ཉིད་གྱིས་

བཅོས་པར་བརྟེན། དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱང་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཀྱས་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།
ད་ལྟའི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིར་ཤེས་ཡོན་གྱིས་ཆེར་ཕོངས་མེད་ཀྱང་མིས་བྱས་པའི་
དཀའ་ངལ་ཁག་ལྟ་མཐུད་གནས་པ་དེས་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་ད་
དུང་འདྲང་ངེས་ཤིག་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དཀའ་ངལ་དེ་དག་མིའི་བསམ་སྒྲིའི་
ནང་རང་གཅེས་འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས། སྤང་བ། འདོད་རྩལ། རྟོགས་རིས། སྤག་
དོག་ འགྲན་སེམས་སོགས་ཤྱགས་ཆེ་བྲགས་པ་དང་། རྟོགས་གཞན་ནས་ང་ཚོའི་
བསམ་སྒྲིའི་ནང་གཞན་གཅེས་འཛིན་དང་། བྱམས་བརྟེ། བཅོད་སེམས། བག་ཡོད།
ཤེས་རབ་སོགས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་
ཁག་གི་ནང་དུ་ཆགས་སྤང་དང་བྱམས་བརྟེ་སོགས་ལ་ཇི་ལྟར་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་
ནམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཤབ་ཡོད་པར་བརྟེན། ནམ་གཞག་དེ་ནམས་ཀྱིས་མིས་
བཅོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སེལ་བར་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བུ་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

ཚན་རིག་གི་དགོས་དོན་ནམ་གྲུབ་དོན་གཙོ་བོ་ནི་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་ཐོགས་
དང་། ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ནམ་མཁའི་
རིགས་ལ་སྤྲོད་བཅོས་དང་། ཁོར་ལུག་དཔལ་འབྱོར། འགྲིམ་འགྲུལ། འཆོ་བའི་
ཡོ་བྱད། འབྲེལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཕན་ཐོགས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱུང་ཡོད།
ཡིན་ནའང་མིའི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་ད་དུང་ཡང་རང་
འཇགས་སུ་གནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཚན་རིག་ཏུ་ཅང་དར་རྒྱས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཁག་གི་ནང་དུ་འཕྲོག་དང་། གསོད་རྒྱུད་། འཕྲུག་རྩོད་ནམས་ཇི་ཅམ་བྱུང་མིན་
མཐོང་ཆོས་སུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དེ་དང་། ལྷག་པར་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱག་བསྐལ་

ཁག་སྐར་བཞིན་གནས་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སེམས་ནང་འདྲོད་རྩམ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་
ང་ཀྱུལ། སྐག་དོག་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་སྤྱན་སྦྲུམ་
ཆོགས་པ་རྩི་ཅམ་བྱུང་བྱུང་མི་ཆེ་སྤྱིད་པོ་ཞིག་ཡོང་མི་སྤྱབ་པ་དང། ཆོག་ཤེས་དང་
བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཆ་རྒྱུན་
སྤྱན་སྦྲུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་མེད་བྱུང་མི་ཆེ་བདེ་སྤྱིད་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་
པས། མི་ཆེར་བདེ་སྤྱིད་ཡོང་མིན་དེ་གཙོ་བོར་ནང་བསམ་སྒྲོའི་བྱུང་པར་ལས་ཡིན་
པར་བསྟོན་དུ་མེད།

ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་སེལ་བར་ཆོན་རིག་གིས་ད་བར་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་
ཆེན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་དཀའ་སྤྱུག་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་སྐྱངས་
ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་སྤྱབས། མིའི་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་རིན་
ཐང་གོང་མཐོར་གཏང་རྒྱ་ནི་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཅ་བར་མེད་དུ་མི་བྱུང་
བ་ཞིག་ཡིན། དེང་རབས་ཆོན་རིག་པས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་རྟོག་གཞིག་དང་།
སྤྱུག་པར་དུ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཐེ་བའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གནད་
དོན་གཞན་ཁག་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ན། ཆོན་རིག་ལའང་ཡར་སྤྱོད་དང་དགེ་མཚན་གསར་
བ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ད་བར་ཆོན་རིག་གིས་སྒྲུང་དོར་གྱི་ནམ་གཞག་དང་
བྱམས་བརྩེ་སོགས་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། ཆོན་རིག་
ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་དམིགས་ནས་བྱུང་ཡོད་སྤྱབས། མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་དང་ཁ་འབྲལ་མི་སྤྱབ།

གནད་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་

ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ནི། ཞི་ལྷག་སོགས་སེམས་སྐྱོང་བའི་
ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཐོན་པས། ད་ལྟ་ཡོད་བཞིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་
ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་སྒྲིལ་སྒྲིང་དེས་པར་
འབྲུལ་ཐུབ་པ་དང་། མིའི་རིགས་སྤྱིའི་ནང་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞི་བདེ་
སྦྱབ་པར་པན་རུས་ཐོན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡོད་སྟབས། ཆ་རྒྱུན་
དེས་ད་ཡོད་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཕུན་སུམ་ཇི་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བའི་རམ་
འདེགས་བྱས་ཏེ་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་འདི་སྤྱོད་བཟང་གིས་མི་ཐོངས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་དེ་
པའི་དམིགས་ལུལ་གཉིས་པ་ཡིན།

དེར་སྐྱབས་ཚན་རིག་དང་འབྲུལ་ལས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱུན་མ་ཐེབས་པའི་མིའི་
འཆོ་བའི་ཆ་ཞིག་པལ་ཆེར་མེད་པས། ང་ཆོའི་འཆོ་བའི་ཁོང་དུ་ཚན་རིག་གིས་
གནས་བབ་ཇི་ཅམ་ཞིག་བརྒྱུད་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཚན་རིག་གི་
དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཚན་རིག་གིས་ང་ཆོའི་དགོས་མཁོ་གང་བསྐྱབས་
པ་དེའི་མཐའ་མའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་བཅས་ལ་ང་ཆོས་ཡིད་འཛིག་བྱེད་
རིགས། ཡང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་སྟོན་དུ། ཚན་རིག་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་དད་སེམས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་གྱི་ཡང་།
དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་འགོ་སྟོན་འདིར་ནི་ཞི་དུལ་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་
སེམས་ཁམས་དང་ལྟ་བུ་གྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་
ལ་དེ་བས་དོ་སྣང་བྱེད་ལུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

༡ རང་པོའི་གཞུང་གི་བརྒྱུད་བྱ་ལ་ཕྱེ་ཆ་ན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

ང་ཆོས་མའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ནང་རྒྱན་དུ་མི་གསོད་རྒྱ་འཕྲོག་མགོ་སྐོར་གཡོ་སྤྱ།
གཞན་ལ་གཞོད་འཆེ། ཉམ་ཐག་ལ་མཐོང་ཆུང་། སྤྱི་རྣམས་ལ་བག་མེད། ཆང་རག་ལ་
ངན་གོམས། སྤྱི་དོན་རྒྱབ་སྐྱེད་ དུག་རྣམས་འཐེན་པ། བྲོགས་མེད་དུ་ལུས་པ། འཕོན་
འཛིན་དང་ཐུག་དོག ། འབྲན་སེམས་དང་དངངས་སྒྲག་སྟོགས་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་
ཡོད། རོས་ཀྱི་བསམ་བར་དེ་ནི་ང་ཆོས་ད་བར་ཀྱན་སྦྱོར་དང་བསམ་སྒྲུའི་རིན་ཐང་
བྱམས་བཅེ་སྟོགས་སྤང་མེད་དུ་ཤོར་བའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། རི་ལྷར་བྱས་
ནས་ཀྱན་སྦྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་དར་སྤེལ་གཏང་རྒྱུའི་ཐབས་ལས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་
པར་མཐོང་། སྤྱི་ཆོག་ས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དངོས་མཐོང་འདིས་ང་ཆོར་ཅི་ཞིག་གིས་
འདད་གི་མེད་པ་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་དེད་གི་འདིག་རྟེན་སྤྱིའི་གནས་
སྤངས་དེ་གསལ་ང་ཆོ་པན་ཚུན་བར་བྱམས་བཅེའི་ཆོར་བས་བྲབ་པའི་ཁོར་ལུག་ཅིག་
དགོས་པར་གསལ་པོར་སྟོན་གྱི་ཡོད།

གལ་ཏེ་ང་ཆོས་ཀྱན་སྦྱོར་དང་བསམ་སྒྲུའི་རིན་ཐང་དར་སྤེལ་གཏོང་དགོས་ན་
གཞི་ཅི་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་སམ། ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀྱན་སྦྱོར་གྱི་བསྐབ་བྱ་ནི་
ལྷ་བྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་གཞིའི་སྤྲེང་བསྐངས་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཡ་
རབས་སྦྱོར་བཟང་ནི་དེས་པར་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཆེ། ལྷ་བྲུབ་ཡོད་
པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་བསྐབ་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀྱན་སྦྱོར་ནི་ཆོས་དད་མེད་པའི་སྤྱི་
པོ་ཆོར་བྲབ་མི་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་དད་མེད་པ་ཆོར་ཆོས་དད་མེད་པ་དང་ཆབས་

ཅིག་བྱམས་བཅེ་སོགས་ཡ་རབས་སྟོང་བཟང་དག་ཀྱང་འཇུག་ཤོར་བར་འགྱུར།
བྱམས་བཅེའི་རིན་ཐང་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་ཇི་ཙམ་མཁོ་གཤམ་ཆེ་མིན་ཉིན་རེའི་འཆོ་
བའི་ནང་ཤེས་རྟོགས་སྤུངས་པ་དང་། ཐུན་དུང་འགྲོ་དག་ཀྱང་བཅེ་སེམས་གི་ཚོར་བས་
འཆོ་བཞིན་ཡོད་སྟབས་བྱམས་བཅེའི་བསམ་སྒྲོལ་རེས་པར་ཆོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་
མི་དགོས་པར་གསལ།

དེ་བཞིན་ང་ཚོར་ཐོག་མ་ནས་ཆོས་ལུགས་གིས་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་མེད་ཀྱང་
ལྷ་གྱའི་སྐབས་ནས་གཞན་ལ་བཅེ་བ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བན་སེམས་དང་། བཟོད་
སྟོམ་སོགས་རང་གི་རང་གིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་རག་གི་བྱ་
སྟོང་ཀྱང་རང་ཆས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་མི་ཀུན་ལ་ལྷན་སྦྲེས་སུ་ཡོད་པའི་བཟང་པོའི་
རིགས་གི་བསམ་སྒྲོལ་དང་བྱ་སྟོང་བཟང་པོ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཙུག་སྟེ། རོས་ནས་
ཆོས་ལུགས་དང་ལྷ་གྱའི་བྱེ་བྲག་པ་གང་གི་འདུ་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་མིའི་གཞི་
ཅའི་ཀུན་སྟོང་བཟང་པོ་དེ་དར་སྟེལ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་གི་ཡོད། རྒྱ་མཚན་ནི་ཆོས་
ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་ཚོ་ཞི་བདེར་འཆོ་གནས་སྤུངས་ཀྱང་། མིའི་གཞི་ཅའི་དགོས་
མཁོ་བྱམས་བཅེ་དང་ཁ་བྱལ་ན་ང་ཚོ་གསོན་པོར་གནས་དགའ་ཞིང་གནས་ཀྱང་བདེ་
སྟོང་གིས་ཐོངས་པའི་ཁེར་རྒྱུད་གི་མི་ཚེ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ངེས།

གཤམ་ཏེ་ང་ཚོས་ཡ་རབས་སྟོང་བཟང་ཆོས་ལུགས་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྟེལ་ཐབས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། ཆོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་སྤྱི་མང་
ལས་གྲུབ་པའི་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གི་སྤྱི་ཆོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཆོས་ལུགས་བྱེ་བྲག་
པ་ཞིག་ཡ་རབས་སྟོང་བཟང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འཛིན་རྒྱུར་བདེ་པོ་མེད། དེས་ན་ཀུན་

ལ་ཁྲབ་བའི་སྐོད་བཟང་ཞིག་སྒྲེལ་དགོས་ན་དེ་ནི་མིའི་གཞི་རྒྱུ་ཆའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་
དར་སྒྲེལ་གཏང་རྒྱ་ལས་མ་འདས། གཞི་རྒྱུ་ཆའི་བཟང་གཤིས་དེ་དག་ལ་གལ་སྲིད་
ཆོས་མཛོད་རྒྱུད་བྱས་ཆེ་དེའི་འདུག་འབྲས་ལ་ང་ཆོས་འགན་ལེན་རི་ལྟར་བྱེད། རོས་
ནས་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྐོད་བཟང་ (secular ethics) ཞེས་བ་ནི།
མིའི་རིགས་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་གཞི་རྒྱུ་ཆའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡོད་
པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་འདུལ་སྐྱེས་བཅའི་བསྐྱབ་བྱའི་མང་གཞི་ཏུ་གྱུར་བ་དེ་རྣམས་
ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ཆོས་དད་ཡོད་མེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྟོགས་གཉིས་ཀར་གུས་བཅི་ཞུ་
བའི་ལས་སྒྲེལ་ཞིག་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོལ་རྒྱུན་ཏུ་གནའ་དུས་ནས་ཡོད་བ་ནི། དཔེར་
ན། སྐར་རྒྱ་གར་ཏུ་རྒྱུད་འཕེན་པར་ལྟ་བུ་གྱུ་གྱི་ཐོག་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ནས་
དགག་པ་ལྷགས་ཆེར་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ལྟ་བུ་གྱུ་བ་དེ་འཛིན་མཁན་གྱི་རྒྱུད་འཕེན་པར་
གུས་བཀུར་གྱི་ཐ་སྙད་འཛོད་སྒྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྒྲོལ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་
དུས་རབས་ཉི་ཤུ་བའི་ནང་རྒྱ་གར་རང་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་གྱུར་རྗེས། རྒྱ་གར་གྱི་
ཅཱ་ཁྱིམ་སྤྱི་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྒྲོལ་གཏོང་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་
དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཅཱ་ཁྱིམ་སྤྱི་ཚོས་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ལ་གུས་བཅི་
མེད་པ་ལྟ་བུ་གཏན་མིན་པར་ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་མཉམ་གནས་དང་མཉམ་དར་ཡོང་
བྱེད་ཡིན། ཅཱ་ཁྱིམ་སྤྱི་ཚོས་འབེབས་ཡོང་བར་སྐྱེལ་འདེབས་བྱེད་མཁན་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་གུན་རྒྱུ་གང་ཉིད་ཆོས་པ་གཤམ་མ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཐོག་ནས་
གལ་འགངས་ཆེ་བའི་དཔེ་མཆོན་དེ་དག་མཛོད་སྟེ། རོས་རང་ལ་ཆོས་ལུགས་དང་

མ་འབྲེལ་བའི་སྒྲིལ་བྱེད་བཟང་དར་སྒྲེལ་གྱི་བྱ་བ་འདིར་མི་བདེ་བ་གང་ཡང་མ་བྱུང།

སྒྱིར་ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་རང་གི་ཚོས་ལུགས་དེ་
རང་ཉིད་ལ་འཆོམ་ཤོས་ཡིན་པས་ཚོས་ལུགས་གཞན་དུ་བསྐྱར་ན་སྒྲེལ་རང་ཉིད་ལ་
དཀའ་ངལ་འབྲད་ཉིན་ཆེ་བ་དང་། སྒྱི་ཚོགས་ནང་ཚོས་ལུགས་མ་སྒྲེལ་སྒྲིལ་ལའང་
གཞོད་གཞིར་འགྱུར་སྒྲིལ་བར་བརྟེན། ཚོས་ལུགས་གཞན་གྱི་རྗེས་འཇུག་པ་སངས་
རྒྱུ་པའི་ཚོས་བར་བསྐྱར་སྒྲེལ་པའི་སངས་རྒྱུ་པའི་ཚོས་ཁྱབ་སྒྲེལ་གྱི་བསམ་སྒྲོ་
གཏན་ནས་གཏོང་མི་འོས། དེ་ལྟ་ནའང་ཚོས་ལུགས་ཚང་མར་རང་རང་གི་གསུང་
རབ་ནས་འཛིག་རྟེན་སྒྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་ཆ་དེས་བར་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལག་ལེན་
དུ་བཀའ་ནས་སྒྲི་འབྲེ་སྒྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་དེས་བར་སྐྱབ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། བར་
པ་སངས་རྒྱུ་པའི་ངོས་ནས་ཚོས་དད་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲི་ལོ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་སྐྱབ་
པའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་ལོ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་གམ་གཞི་དངོས་
པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། བར་གི་གདུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞི་བདེ་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོང་
པའི་ཐབས་ལམ་དེ་དག་ཡིན་སྟབས། སངས་རྒྱུ་པའི་གཞུང་དུ་ཚན་རིག་དང་། ལྷ་
བྱུག་ ཚོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྒྲེ་ཚན་སོ་
སོར་འབྲེད་དགོས། སྒྱིར་བཏང་ཚོས་དད་དམ་ཚོས་ཉམས་ལེན་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་
ལུགས་སོ་སོའི་སྐབས་ཡུལ་ལ་དད་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོང་དགོས་པས། བར་ཚོས་
ཀྱང་ནང་པའི་དད་ལྡན་པ་ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ལས་ཚོས་ལུགས་གཞན་དང་། ཚོས་དད་
མེད་པ་ཚོར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་མེད། དེས་ན་ཚོས་དད་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་
གཞག་ནི་སྒྲི་ལོ་ཀུན་ལ་རན་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་འདིར་མི་འཕོར་དུང་

ཕྱར་བདུན་ཅུའི་ནང་དུང་ཕྱར་བཅུ་ལྟག་ལ་ཆོས་དད་དམིགས་བསལ་མེད་པ་དངོས་
ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ནང་པའི་ལྟ་བུ་གི་རྣམ་གཞག་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྲུང་བའི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ཏག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བྱ་དང་གང་ཟག་གི་
བདག་འདོད་པའི་ལྟ་བུ་དང་མི་མ་བུ་ཡང་། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པའི་རྒྱ་
བསྐྱེད་པ་སྟེ། གནད་དོན་གང་ཡིན་རུང་དེ་ཉིད་ཚྭ་གས་མང་པོར་ལྟོས་ནས་བྱུང་
པར་མཐོང་ཆེ་གནད་དོན་དེ་རྒྱ་གཅིག་དང་རྒྱུན་གཅིག་བྱ་ལས་བྱུང་བའི་བྱ་དོག་
གི་བསམ་ཚོལ་ཁག་བསལ་བྱུང་བའི་བྱུང་ཆོས་ལྟན། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་
བུ་གི་རྣམ་གཞག་གྲང་ཟུར་དུ་བཀོལ་བྱུང་ན་དགེ་མཆོན་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་
གཞུང་ནས་ཐོན་པའི་ཆོན་རིག་དང་ལྟ་བུ་གི་གཙོ་གནད་ཁག་ཅིག་ཟུར་དུ་བཀོལ་
བ་དེས། ཚྭ་གས་གཅིག་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་
བུ་གི་རྣམ་གཞག་ལ་སྐྱོང་བར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་
དང་། གཉིས་ནས་སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་
པ་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལྟ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཤེས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་དགེ་
མཆོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་།

བཙུམས་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་གསུངས་ཚུལ་ལ་དབྱུང་ནའང་།
བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ་ལ་བསྐྱེས་པ་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་། བདེན་བཞིའི་
བྱ་བ་ལ་བསྐྱེས་པ་དེས་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བཤ། བྱེད་པ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་
བསྐྱེས་པ་དེས་འབྲས་བྱ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གསུངས་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་བས། རང་

པའི་གཞུང་དུ་ཉུང་བ་དང་སྤྱོད་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ཤིག་ལ་གཞི་བཙུགས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྩ་བའི་འགྲོ་སྤྱོད་ལས་ཤིག་
ཡིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུག། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྡོད་དམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་
སྡོད་དུ་ཐགས་པའི་ནང་དུ་འདྲ་བའི་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་
བྱ་སྐྱ་གཉིས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ནང་
པའི་དམིགས་ལུལ་མཐར་ཐུག་འབྲས་བྱ་སྐྱ་གཉིས་དང་ལྷག་པར་སྐྱ་བཞིའི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དེ་འབྲུབ་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན།
ང་ཚོར་ད་ལྟ་ནས་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་གཏུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་
གསལ་དེ་གའི་སྟེང་དུ་སྐྱ་བཞི་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་
པས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྣམ་གཞག་ཡོད་ཆད་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་གཏུགས་
ནས་བྱས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།

དཔལ་ན་ལེ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིམ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ནའང་། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
བསྟན་བཙུགས་པོད་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལྷག་པོད་དུ་བསྐྱར་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་
ཡོངས་རྫོགས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་ལ། འབྲས་
བྱ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་
རྣམས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། བྱལ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྟེ་
ཉུང་བ་དང་། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པ་དང་འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་སྟེ་ཆོས་ཉམས་
ལེན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པས། རོས་ནས་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྗོད་

བྱ་ལ་ཆོན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་དང། ལྷ་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་
གཞག་བཅས་གསུམ་དུ་བྱེ་ནས་བརྟག་གཞིག་བྱས་ན་དེང་གི་དུས་སུ་པན་ཐོགས་
ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་ངོ།།

༡ ནང་པ་འཛིན་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཆོན་རིག

སྤྱིར་ཆོན་རིག་ཅེས་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྟོག་ཞིབ་པ་དང་
པོ་དེའི་དབྱུང་ཐབས་དེ་གའི་ལམ་ནས་དཔྱོད་པ་ན་བྱུང་དོན་གཅིག་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བའི་
བྱུང་དོན་རྣམས་དང་། དེའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་ཆོག་
ཅིང་། གཙོ་བོར་ཆོན་རིག་ཅེས་པ་ཆ་ལག་ཆང་བའི་ལག་ལེན་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་
ཐབས་ཤིག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན། ཆོན་རིག་པས་དོན་གང་ཞིག་ལ་
བརྟག་པ་ན་ཐོག་མར་ཆོད་དཔག་དང་། ཆོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མེན་ཞིབ་འཇུག་
ལག་ལེན་གྱིས་ཆོད་ལྟ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་
མངོན་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཆོད་ལྟ་དེ་གའི་ལམ་
ནས་བྱུང་འབྲས་གཅིག་མཐུན་ཏུ་བྱུང་ན། ད་གཞོད་ཞིབ་འཇུག་ཆོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་
ཡོངས་གྲགས་ཆོན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྟོད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྔོན་འགྲོའི་འཆོལ་
ཞིབ་གྱི་རིག་པ་ལ་ཆོན་རིག་ཅེས་འབོད་པ་ལྟར་རེད། དེ་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་རྩི་ཅན་
ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཆ་རྒྱུན་ལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ན་སྟངས་པའི་ཤེས་
པ་ལ་གྲགས་པ་དང་། གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ན་སྟངས་པའི་ཆོད་མ་གཞན་
གྱིས་མི་གཞོད་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་གཞན་གཅིག་ལ་འབབ་པར་སྟངས་།

ནང་བས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པ་ན་དབྱེད་པ་པོ་ལ་མ་
མཐའ་ཆང་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ནི་རྟོན་པ་བཞི་རེད། དེ་ཡང་དོན་གང་ཞིག་ལ་དབྱེད་
པ་ན། དོན་དེ་སྤྱོད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་གྲགས་པ་དང་རྣམ་འགྲུར་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཐག་གཅོད་མི་རིགས་པར་དེས་གང་བཤད་པ་ལ་གཙོ་བོར་དབྱེད་དགོས་པ་
དང། གང་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཆང་མར་རིགས་མིན་ཆོག་གི་སྤེབ་སྦྱོར་ལེགས་པ་དང་
སྤྱོད་པ་བདེ་མིན་ཅམ་གྱིས་བཤད་བྱའི་དོན་དེ་འཐད་པར་མ་ངེས་པས་ཆོག་ལས་དོན་
ལ་གཙོ་བོར་དབྱེད་དགོས་པ་དང་། ཆོག་གི་དོན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་གཞན་དུ་
གསུངས་པའི་དོན་ཅམ་ལ་ཆ་འཛོག་མི་རིགས་པས་ངེས་དོན་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས་པ་དང་། (ངེས་དོན་ལ་སྐབས་སྐབས་གིས་འཛོག་
ཚུལ་དུ་མ་ཡོད།) ངེས་པའི་དོན་དེ་ཡང་མདོན་སྤྲུམ་གྱིས་སྤྱོད་བས་མཐོང་བ་ཞིག་ལ་ཆ་
འཛོག་དགོས་པ་ལས་ཆོད་དཔག་དང་ཐོས་བྱུང་གི་གོ་བ་ཅམ་གྱིས་ཆོམ་མི་རིགས་
པར་གསུངས་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞི་པོ་འདི་ནི་དོན་ཅི་ཞིག་ལ་དབྱེད་ནའང་ངེས་པར་སྤྱར་
དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། རིགས་
པ་བཞི་འདི་ནི་ནང་བས་འཛིན་རྟེན་ལ་ལྟ་ཚུལ་རྗེ་ཡིན་མཆོན་བྱེད་ཅམ་དུ་མ་ཟད།
ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་ནང་བའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་རྫོགས་མཆོན་བྱེད་གི་འགྲེལ་བཤད་
ཅིག་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་སྤྲི་ཆོག དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་གི་རིགས་པས་རྩ་བའི་འཛིན་རྟེན་གི་
རྩ་བ་གཞི་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གསལ་བཤད་བྱེད་པར་མ་ཟད། གཟུགས་ཅན་གི་
གནས་སྐབས་གི་བཟོ་བཞུགས་དམ་རྣམ་འགྲུར་ལ་ཐོག་མཐའ་ཞིག་བཤད་ཆོག་ཀྱང་།

ཅ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གཞི་ལ་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་རྒྱ་མེད་དང་ཡང་
ན་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་བཀོད་དགོས་པ་དང་། མྱོང་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཞིག་བཤད་ན་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་ཅན་
གྱི་འདུས་སྦྱར་གྱི་རིམ་པ་ཞིག་གི་ནང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དགོས་པས་ཐོག་མའི་རྣམ་
ཤེས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགལ་སྒྲུབ་མོལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་དཀའ་བར་སྤང་རོ།།

དེས་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རོ་པོ་འཇིན་ཅིང་རྒྱན་སྒྲེལ་བ་དང་།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་རོ་པོར་བྱུང་བའང་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དངོས་པོ་སོ་
སོས་རང་གི་རྒྱུན་བསྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདིར་
ཞི་བ་ལྷས་དབྱེ་འབྱེད་གསལ་པོ་ཞིག་གནང་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་སྟོན་
འདུག་ཏུ། གཞི་ཅའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་ནི་རང་བྱུང་གི་འཕེལ་རིམ་ཞིག་
ནས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྟེས་བུའི་བདེ་སྤྱུག་གི་རྟེན་གཞི་ཞིག་ཏུ་བྱུང་བ་ན་
ད་གཞོད་ཆོས་ཉིད་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བཀལ་བའམ་ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
གཞི་མར་བྱས་ཐོག་སྟོན་བུར་བའི་སྟེས་བུའི་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་དང་འབྲེལ་དགོས་པར་
གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རྣམ་འགྲུར་ནི་ལྷ་ར་ཐོན་མིན་ནི་རྒྱུའི་བྱེད་
པར་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུའམ་རྒྱུན་བྱི་མའི་སྟེང་གི་སྣ་ཆོགས་པའི་བྱེད་པར་ནི་
རྒྱུའི་སྟེང་གི་བྱེད་པར་སྣ་ཆོགས་པའི་འདུ་འཇོམས་ཤིག་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། གོ་བདེ་
བའི་དཔེ་མཆོན་ཞུ་ན། སྟེས་བུའང་བ་དང་། འབྲས་མ་ཐོས་པ་དང་། དུས་སུ་སྒྲིན་པ་
སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཐོག་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དེ་རྒྱ་ས་བོན་ཡོད་

ཅམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་རྒྱུན་གྱི་ཁྱད་པར་བྱོད་དང་། རྒྱ་དང་། ལུང་དང་། སྐྱེས་བུའི་
བྱེད་ཚེལ་ལ་སོགས་པ་འབྲས་ལ་རྒྱུན་དུ་མའི་འདུས་སྦྲོར་ལ་ལྟོས་པས་སྦྲོན་ཐོག་ཕུག་
སུམ་ཚོགས་པ་འབྲུང་བ་དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྒྲིལ་མི་བྱས། ལྟོས་བྱུང་གྱི་རིགས་
པ་འདི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ལྟོས་བྱུང་ཅིག་དང་། ཆ་ཅན་ཞིག་གི་རྩ་གས་ཀ་མངོན་པར་
རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ཤིང་སྒྲོ་རྩེ་ཆ་ཅན་དུ་ཤར་བའང་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་ཤར་
དགོས་པས་ཆ་ཆ་ཅན་གྱི་ལྟོས་བྱུང་ཅིག་དང་། ཆེས་ཤིན་དུ་ཟབ་པ་ནི་ཚོས་གང་འབྲ་
ཞིག་ཡིན་ནའང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོས་བཀྲགས་ཅམ་དུ་བྱུང་བས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ་གསུམ་དུ་དབྱེད་གོས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་རོ་བོ་མི་འབྲ་བས་རོ་བོ་ལ་བརྟེན་
པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་རེ་རེ་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱའི་གཙུག་པོ་ས་པོན་དང་རྒྱུན་རྒྱ་ལུང་
སོགས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འབྲ་བས་དེ་དག་བསྐྱེད་པས་པ་ནའང་འབྲས་
བུའི་ཁྱད་པར་དམིགས་བསམ་ལ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན། སྦྲིར་ས་ཡིས་འཛིན་
པའམ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱས་སྤྱད་པར་བྱེད། མེས་སྦྱིན་པར་བྱེད། རྒྱང་གིས་
འཕེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འཛོད།

འཐད་པའི་རིགས་པ་ནི་ད་ལྟོའི་གནས་བབ་འདི་འབྲ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་འོངས་པར་
ཡང་གནས་སྐྱངས་དེ་འབྲ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་བ་དང་། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གི་སྦྱང་
དུ་ནམ་འགྱུར་སྒྲ་ཚོགས་ཡོད་པས་རེས་པར་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱའི་སྦྱང་དུའང་ཁྱད་པར་
སྒྲ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེས་བ་དང་། རེས་འགར་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལས་མི་
རྟག་པ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་ནམས་ཡིན། གཏན་ཆོགས་རིག་པའི་སྒྲོར་རྩེ་

ཞིབ་པར་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཅུང་ཞིབ་
པར་དབྱེ་ན། ༡ ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ ཤེས་པར་བྱེད་བ་སློའི་
རྣམ་གཞག་ ༣ ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འདུག་པའི་ཚུལ། ༤ ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གཏན་
ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཆོགས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་སུ་འབྱེད་རྒྱས་
པ་ལྟར། ཀུན་བརྒྱས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་སྤྱི་སྟོན་འདི་ལྟར་བཞུགས་ཡོད།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཞལ་བྱ་མངལ་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་དོན་
དེ་རྟོགས་པ་ན་རྟགས་དང་རག་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱེད་བ་
གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟེ། ང་ཆོས་རྟགས་དང་ལུང་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པར་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཤིག་དང་། མངོན་དུ་མ་སྤྱར་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དཔོག་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཤིག་དང་། ཟློང་བ་དང་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔོག་
མི་རྒྱས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་རག་ལས་རྟོགས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཤིག་
དང་བཅས་གསུམ་ཡོད།

དཔེར་ན་ང་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་ནད་རྟགས་
མདངས་ཤོར་བ་དང་། དབུགས་འཆང་བ་དང་། ལུས་སྦྱངས་པ་སོགས་རིམ་བུ་དང་
པོའི་ཤེས་བྱ་སྟེ་མཐོང་བ་མངོན་སྤྱར་ཅས་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྦྱངས་པ་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་མི་དེར་ནད་ཡོད་པ་དང་ནད་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པར་ཤེས་རྒྱས་
པས་དེ་དག་ཅུང་ཟད་སྟོག་སྤྱར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་རིམ་བུ་གཉིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།

འོན་ཀྱང་རིམ་བུ་གཉིས་པ་འདི་ལ་ང་ཚོ་སྤྱིར་བཏང་གི་མི་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྒྲོག་
དུ་གྱུར་པའི་སྡེ་ཚན་ཞིག་དང་གནས་དུས་ཀྱིས་བཞག་པའང་ཡོད། ད་དུང་ཤེས་བྱའི་
རིམ་བུ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དེ་ཡིན། དཔེར་ན་ང་རང་ཚོར་རང་གི་
སྤྱི་ས་ཆེས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་པ་མའི་ངག་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་ཀྱས་པ་ལས་ཐབས་
གཞན་མེད། དེ་བཞིན་ཏུ་ཅང་སྤྱི་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། འཛིག་རྟེན་འདིར་
རིགས་མི་འབྲ་བའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་སོགས་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་ཀྱི་རིམ་བུ་འདིའི་ནང་རྒྱ་བཞེན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་འབྲེན་
དགོས། འོན་ཀྱང་འབྲེན་རྒྱའི་ལུང་དེར་དོན་ཚན་ཁ་ཤས་ཤིག་ངེས་པར་ཆང་དགོས།
ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་བས་མི་གཞོད་པ་དང་། ལུང་ཆོག་ལ་སྤྱི་
དངོས་ཤུགས་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་
པ་བཅས་ཆང་དགོས། ང་ཚོས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ཁྲོད་འཆར་
ཅན་ལུང་གིས་དབྱེད་ཚུལ་འདི་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། གསར་འགྱུར་
བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་ནས་གནས་ཚུལ་ག་གེ་མོ་ཞིག་བསྐྱགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོས་
ཁས་ལེན་པ་དང་། འདས་པའི་བྱུང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་བཅད་པ་
སོགས་ཚུད་ཡོད། ཐ་ན་ཚན་རིག་པའི་ནང་དུ་འང་ཞིབ་འཇུག་པ་གཞན་ཆོས་ཚན་
རིག་གི་དུས་དེབ་ཁག་ཏུ་བཞག་པའི་མཐུག་འབྲས་དེ་རང་ཉིད་ནས་ཆོད་ལྟ་མ་བྱས་
པར་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་ལུང་ཆང་མ་གསུམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་
གསུམ་ལ་དབྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་སངས་རྒྱས་པར་དང་པོ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་།

གྱིར་རྒྱ་གར་དུ་ཆད་མ་རིག་པ་ནི་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཐོན་དུ་ཕྱ་
 རྟེགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གཞི་རྒྱ་གས་ཟིན་མོད། སློབ་
 དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་རྒྱ་མ་གཟུམ་གྱི་རིགས་པ་དང་། གཞན་སེལ་སོགས་གཏན་
 ལ་པ་བ་རྟེ་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་རུ་གཏོང་བར་མཛད།
 དེ་ཡང་ཕྱོགས་སྤང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། རྩེ་བྲག་ལ། གངས་ཅན་པ་སོགས་ཀྱི་
 འདོད་པ་ཞིབ་ཏུ་བཀག་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ལུང་རྩོུ་ཀ་ར་དང་།
 དཔྱིད་པ་འདི་མཁས་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་བཟད་པ་དང་། དེ་དག་གི་འདོད་
 པ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་སྤང་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ན། རྒྱ་གར་དུ་
 ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་པོར་སོན་པར་རྟོགས་ནུས།

३३

བྱུང་གི་གཞི་དང་། ༡ ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། ༥ འདུས་མ་བྱས་
པའི་གཞི་དང་ལྟེན་། གཞན་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་ལ་ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་
སོ་སོར་ངོ་བོ་དང་། བྱད་པར་དང་། དགོས་པ་དང་། རིགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་ནས་གཞལ་
བྱའི་ཡུལ་ཀྱི་དབྱེ་བསྐྱེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད།

ཤེས་བྱ་གཞི་ལྟེན་དང་སོ་གཟུགས་ཀྱི་ནམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་
དང་། རོགས་བཅས་རོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཅིག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། སྣོད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་ཀྱི་ཆགས་ཚུལ། གཟུགས་
ཅན་ཚོམ་བྱེད་རྒྱལ་ཐོན་ཀྱི་ནམ་གཞག་སྐྱབ་པར་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཆོས་རི་འབྲུལ་གྱི་
ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་བྱེད་ལོ་ཀྱི་ངོས་ནས་ཚོམ་གཞི་རྒྱལ་ཐོན་བསགས་
ནས་བྱུབ་པ་མེད་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིང་ཆ་ཅམ་དུ་བྱུབ་པ། རྒྱལ་ཐོན་ཀྱི་སྐབས་
འབྱུང་བ་གཞན་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་མཁའ་ཡི་རྒྱལ། སྐབས་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱལ་སྐབས་
ཅིག་ལ་འང་རང་ངོས་ནས་འཛིན་པའི་གོ་ས་ལ་བཞོལ་སྒྲིལ་བྱེད་མཁན་ཀྱི་གང་ཟག་
གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་བར་གནམ་ས་ལྟ་ཡོང་ཆོག་པའི་གཞི་ཅའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་
ཀྱང་ཡོད། འབྱུང་བའི་སྐབས་ནམ་མཁའི་འབྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་
གསུངས་ཤིང་། འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བྱུང་བ་ཞིག་ལ་གོ་མི་
དགོས་པར་བྱས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་ཡང་ངོས་འཛིན་བ་ཡོད། སྐབས་མཐར་ཐུག་
པའི་རྒྱལ་སྐབས་ཀྱང་འབྱུང་གྱུར་ཏུ་གསུངས་པས། རྒྱལ་སྐབས་རང་ཉིད་གང་ལས་
མཆེད་པའི་འབྱུང་བའི་ནམ་གཞག་ཅིག་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས། ང་ཚོའི་མཐོང་ཆོས་

སྤྱུང་པའི་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་དག་ལ་འབྱུང་བར་བཏགས་པ་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་
ཅིག་ཏུ་འཁུམས་སོ། །ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལུས་ལ་རགས་པ། སྤྱུང་པ་
བ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་ལ་རྩ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིན་ཞག་གཅིག་
ལ་རྒྱུད་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་ཚུ་ལ་སོགས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་
བཤད་པའང་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པར་ཐོན།

ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་བཟུང་གི་འདིག་རྟེན་བྱུང་ཚུ་ལ་ལ། དཔེར་ན་སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། རུས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་བཤད་
པའི་སྟེང་ནས་སྟོན་བཟུང་གི་འདིག་རྟེན་རྣམས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་བ་ཙམ་དུ་བྱུབ་པ་ལས།
བྱེད་པ་པོའི་སྟོང་གཡོ་བ་སྟོན་སོང་ལས་བྱུབ་པ་མིན་ཚུ་ལ་སྤྱུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
པའི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཆོན་རིག་པའི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་
ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན། དེ་ལྟ་ནའང་གོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཆད། ཉི་ཁྲི་སོགས་ཀྱི་འཁོར་
བཤོད། ཉི་ཁྲི་གཟའ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་བཅས་གནད་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་
ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་ལྟ་བུར་རི་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིང་།
འཛམ་གླིང་ལེག་མོ་དང་། ཉི་ཁྲི་སོགས་རྒྱ་སྐར་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་རྒྱུར་བསྐྱོར་བའི་
བཤད་པ་ཐོན་པ་ནི། སྟོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་
པར་མངོན། དེ་དག་ལས་བརྩམས་པའི་གནད་རྣམས་དེང་རབས་ཆོན་རིག་གི་བྱུབ་
དོན་དང་དངོས་སྤྱུང་ལག་ལ་བས་ཞོ་བོས་སྤར་ཙམ་ནས་རང་ལུགས་སྤྱུང་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པ་དང་།
དེ་ནས་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་འདིག་པ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་ཅིང་། སྟོང་

པའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་སྒྲིབ་གི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་བཅ་སྟོང་པའི་རྒྱལ་དེ་དག་ལས་སྒྲིབ་
ཡང་འདྲིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གསར་བ་ཞིག་འགྲུབ་པས་སྟོང་བ་ནས་ཆགས་པ་དང་།
གནས་པ་དང་། འདྲིག་པ་དང་། སྒྲིབ་ཡང་སྟོང་བ་སྟེ་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འདིས་
མཐའ་མེད་པར་རང་ཉིད་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་པར་བྱེད།

སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྒྲིབ་གི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་ནས་
མཁའི་རྒྱལ་ཞེས་འཁོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྒྱ་རྩ་གནས་ཤིང་ཏ་ལས་
རྒྱས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་གོང་བུའི་རང་ཚུགས་ཤིག་ཡོད་
པར་མི་འདོད། མཁའི་རྒྱལ་དེ་དག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུང་བ་བཞི་པོ་
ཕྱ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་དུ་འགྲུང་བ་དང་། སྒྲིབ་ཡང་དེ་
དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་ཕྱ་བའི་གནས་རིམ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཛོམས་ཞིག་
ཏུ་སོང་སྟེ་སྒྲིབ་ཡང་མཁའི་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་ཐེམ་པས། མཁའི་རྒྱལ་ཕྱ་
རབ་དེ་ཚོ་ནི་འདྲིག་ཏེན་ཆགས་འདྲིག་གི་བརྒྱུད་རིམ་ཕྱི་ལ་ཕོ་འདིའི་རྩ་བའི་རྒྱ་རྩ་
གྲུང་ཡོད། མཁའ་རྒྱལ་ཕྱ་ཕོ་དེ་དག་རི་ཙམ་ནས་འདྲིག་ཏེན་ཆགས་པའི་རྒྱ་རྩ་འགྲུང་
མིན་དུས་འཁོར་གྱི་བཤད་པ་ལྟར་ན། འདྲིག་ཏེན་གྱི་བྲག་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ཅུང་མ་
གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཏུ་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འདྲིག་ཏེན་གྱི་བྲག་པ་དེའི་
གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོམ་གཞི་ཐམས་ཅད་མཁའ་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་དེ་
ལྟ་བུའི་མཁའ་རྒྱལ་དེ་འདྲིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གྱི་བྲག་པ་དེའི་རྩ་བའི་ཚོམ་གཞི་དང་།
དེའི་སྟེང་དུ་འདྲིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གྱི་བྲག་པ་དེར་སྐྱེ་འགྲུར་གྱི་སེམས་ཅན་དག་གི་
ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་སྒྲིབ་ཏེ་དེར་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་ནས་རྒྱུད་གི་རྒྱལ་རྣམས་འདུ་འགོ་

ཆུགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་འཛིག་རྟེན་དེ་གྲུབ་པར་འདོད།

ཕྱིའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་བྱང་རིམ་སྒོར་ལ་ཆོན་རིག་གི་ནང་། འབར་གས་
ཆེན་པོ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཟབ་མོ་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་བྱི་བ་
གལ་ཆེན་གང་མང་ཞིག་ལྷག་ཡོད་པ་ནི། འབར་གས་ཆེན་མོའི་སྤྲོ་རོལ་ལ་ཅི་ཞིག་
ཡོད་སྲིད་དམ། འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་གང་ནས་བྱང་ངམ། རྒྱ་རྒྱུན་གང་ཞིག་གིས་
འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་བསྐྱེད་དམ། རྒྱ་མཆོན་ཅིའི་ཕྱིར་ང་ཚོའི་སའི་གོ་ལ་འཕེལ་
འགྱུར་བྱང་ནས་ཆེ་སྒོག་གི་རྒྱ་རྒྱུར་པ་ཡིན་ནམ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་དེའི་
ནང་དུ་འཕེལ་འགྱུར་བྱང་བའི་སེམས་ཅན་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་འདི་
དག་རེད།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ་
རིམ་ནང་བརྟུན་གྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དང་། བརྟུན་གྱི་སེམས་ཅན་
གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མཛོན་བཞིན་པའི་རགས་པའི་ལུས་འདི་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་ཞིག་
དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ན་རྒྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་
ཆེས་སྤྱི་བའི་ཞིག་ནས་གྲུབ་ཚུལ་གསུངས་པས་ང་ཚོའི་ལུས་ལྟར་གིས་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཆེན་པོ་འདི་ཆ་སྤྱི་བའི་ལམ་ནས་མཆོན་ཡོད།

ཆོན་རིག་གི་སྤེལ་ཆོན་ནང་དར་ཐིན་གྱིས་འཕེལ་འགྱུར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་
དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་བྱུང་འདེམས་སྒྲུབ་གི་ཐོག་ནས་ཆེ་སྒོག་གི་རྣམ་པ་འཛུལ་ཐིན་
དང་ཆེ་སྒོག་གི་ཐོག་མ་འཆོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོམ་གཞིའི་རྩལ་ཐུན་

གི་འདྲ་འདྲོམས་སྟོག་འདྲིང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཆེ་སྟོག་བྱུང་བ་དང་། རིགས་
རྒྱད་སྐྱེད་སྒེལ་སོགས་ཁྲད་ཆོས་ལྔ་སྟོག་ལྔ་ཞིག་ལ་ཆང་དགོས་པར་བཤད་ཅིང་།
ཆེ་སྟོག་གི་ཐོག་མར་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་སྔ་ཕྱིད་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་
སྒྲ་བས་སྟོག་ལྔ་ཀུན་སྔ་ཕྱིད་ལས་བྱུང་བ་དང་། འོན་སྔ་ཕྱིད་གི་ཐོག་མ་གང་ཡིན་ཞེས་
པའི་ལན་དུ་ཆོད་དཔག་གིས་དུས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་བྱུང་རིམ་ཁྲོད་བྱུང་བར་སྒྲུབ་ཤོ།

འཕེལ་འགྱུར་རིག་བས་ཆེ་སྟོག་གི་ཐོག་མར་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་རྣམ་
གཞག་ནང་། རིགས་རྒྱན་གི་འགྱུར་ལྷོག་དེ་ཆོ་ཐོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ལྷ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེ་ནི་ནང་བ་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་སྟེས་དབང་ངམ་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བར་སྒྲ་བ་དང་
ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་ཆོད་གཞི་ཅན་དུ་མཐོང་། རོས་ནས་སྔར་རྒྱ་མཚན་
ཅིའི་ཕྱིར་དེར་རབས་གི་སྐྱེ་དངོས་རིག་བས་སེམས་ལྔ་སྟེ་དང་ལྷག་པར་མིའི་ཅ་
པའི་རང་གཤེས་སུ་ཡོད་པའི་སེམས་གི་རིན་ཐང་ཁས་མི་ཡེན་བ་དང་། གཞན་པན་
གི་སེམས་དང་སྟོང་རྩེ་ལྷ་བུ་སེམས་ཅན་དག་གི་འཕེལ་རྒྱས་གི་ཅ་པའི་ཡོན་ཏན་
ཞིག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ངེ་བ་བཀོད་སྟུང་།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ནས་དུས་གི་ངོ་བོ་ངོས་འདྲིན་བ་ན། གཟུགས་
ཤེས་གི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་གཟུགས་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་
སུ་མེད་བ་དང་། འདས་པའམ་ཞིག་པས་བྱ་བ་བྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྲེད་པར་མ་ཟད་བྱ་
བ་བྱི་མ་དེ་རྩོགས་པར་མཛོན་པའི་གྲོགས་སུ་ཞིག་བ་དེས་པར་དགོས་པར་འདོད།
དུས་གི་བྱུང་མཐའ་ནི་རྒྱལ་སྔ་རབ་རྒྱ་ལོག་བསྐྱར་བའི་ལུན་ལ་བཤད་ཅིང་། མེ་གོལ་
གཅིག་གཏོགས་པའི་ལུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་རེ་ལྔ་དང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔར་སྐྱེ་བ་

བཅས་ནི་རྒྱལ་ས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ལས། དེའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དབག་ཏུ་མེད་
བ་ཞིག་དེ་བྱེད་བར་མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་སལ་པོ་ཆེ་མདོ་ཀྱན་བཏུས་སུ་བྱངས་
བར་གསལ་ལ། བསྐྱལ་བ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནང་པན་ཚུན་ལྟོས་པའི་བར་
ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོད་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འགལ་བ་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ།

གཉིས་བ་ཤེས་བར་བྱེད་བ་སློའི་རྣམ་གཞག་གསེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་
གཞག་ནང་། སློའི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་
ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སློའི་དབྱེ་བའི་སྐབས། བདག་སྤྱིན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་བ་ལ་
བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཡུལ་སྤྱོད་བ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་བར་ལ་
རྟོག་གཞིག་བྱས་མིན་བཅས་ཀྱི་སློན་ནས་དབང་སློང་ཡིད་སློའི་གཉིས། ཡུལ་ལ་བསྐྱེད་
མི་བསྐྱེད་སློན་མཆད་མ་དང་ཆད་མིན་གཉིས། འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་བད་
སྤྱོད་བའི་བྱེད་ལས་ལྟན་མིན་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སློན་ནས་རྟོག་བ་
དང་རྟོག་མེད་གཉིས། གཙོ་འཁོར་དང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་བར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་
སློན་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས། སྤྱང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱིས་
འབྲུལ་བ་དང་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་བ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་རང་རིག་དང་གཞན་
རིག་གཉིས། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས། རོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད།
སྤྱང་ལ་མ་ངེས་ལ། མདོན་སྤྱུལ། རྗེས་དབག། བཅད་ཤེས་བཅས་བདུན་དུ་དབྱེ་ཚུལ་
སོགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱུང་།

དེ་བཞིན་སེམས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་བྱེད་ལས། བྱང་གསེས་

ཀྱི་རྣམ་ཐངས། སྤྱི་བའི་རིམ་པ། ཉང་པན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཏེ། མི་ཤེས་
པའི་སྒྲོངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཏྲོག་པའི་སྒྲོངས་པ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་
ཀྱི་རྣམ་ཏྲོག་སྤྱི་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ཆགས་སྤངས་སྤྱི་ཚུལ། ཆགས་སྤངས་ལས་ང་རྒྱལ་
དང་ཕྱག་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོའི་རིགས་རྣམས་ཅི་ལྟར་སྤྱི་བ་
དང་། དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོད་པ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་
མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱས་
བ་ཤོར་བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སྤྱི་མི་རྒྱང་བར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་
ཐུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་རྒྱགས་པ་སོགས་དང་། དེ་
དག་གི་བརྒྱུག་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་བྱེད་པར་མ་འབྲེས་པར་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཟབ་པའི་
ཤེས་རབ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བརྟེན་པ་དང་། བཟོད་པ་དང་། སྒོ་བས་པ་དང་། བྱ་
ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྤྱི་དམིགས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྟེན་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་
ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པའི་རྒྱས་པ་གོང་མཐོར་འཕེལ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
སོགས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་གི་ངོས་འཛིན་དང་། སེམས་བྱུང་ནང་པན་
ཚུན་འགལ་སྒྲུབ་གནད་ལས་སྒྲོ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྒྲོ་བས་བསྐྱེད་དེ་སྒྲོ་གཞན་དེའི་རྒྱས་
པ་ཅི་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་པས། སེམས་ཁམས་
རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་སའི་གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གི་མི་འབོར་དུང་ལྷུང་བདུན་ཅུ་ཡོད་
པ་དེ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

དེ་བཞིན་སེམས་སྤངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། གཉིད་སད་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་
རགས་པ་དང་། དེ་ལས་སྤྱི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་སྤངས་པ་དང་། དེ་ལས་

གཉིད་མཐུག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་སྤྲོ་བར་བཤད་ཅིང་། ཡང་སེམས་ལ། རགས་
པ། སྤྲོ་བ། འིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་གསུམ་ལས་དང་པོ། སྤྲོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་པ། ཅ
ཉོན་ཏུག་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་སེམས་དང་། འིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་ནི་སྤྲོ་བ་བཞིའི་
སེམས་རྣམས་སོ།།

སྤྲོ་བ་བཞིའི་སེམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་སྤྲོ་རགས་ཀྱང་དབྱེ་ཆོག་པ་ནི། སྤྲོ་
མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཀྱི་སེམས་གཉུག་སེམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རགས་པ་དང་། གཉུག་
སེམས་ཆེས་འིན་ཏུ་སྤྲོ་བར་འཛོག་གོ། འིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་གཉུག་སེམས་དང་རང་གི་
གཞོན་པའི་རྒྱུད་འོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཏུ་གསུངས་པས། གཉུག་སེམས་དེ་ཉིད་
ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཆ་ནས་རྒྱུད་དང་། ཡུལ་རིག་པའི་ཆ་ནས་ཤེས་པར་གསུངས་སོ།།

ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་ཚན་
ཁག་གཞན་ཞིག་ནི། སྤྲོ་བར་ཀྱི་བྱི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་མེད་པས་
སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འོད་གསལ་པ་དང་། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱན་ལ་ཐོག་མཐའ་
མེད་པས་རྒྱན་བརྟན་པ་དང་། གོམས་ཐེན་འབད་བཅོན་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པས་
སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་ཏུ་འཕེལ་ཏུ་རུང་བ་བཅས་ཡིན་པས། སྤྲོ་
ཞིག་གིས་འདི་དག་ལ་གོ་བ་ཐབ་མོ་ཞིག་མ་ཐེབས་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་
གོ་རྟོགས་ཕྱོགས་རེ་བར་འགྱུར་ངེས། དེ་བཞིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་དང་དཔལ་
ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཏུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་
བལ་ཏུ་སྤྲོ་བ་ཚུལ། རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་དོན་བརྒྱད་ནས་དོན་རང་མཚན་ལ་འཇུག་
ཚུལ། སྤྲོ་དོན་ཀྱི་ངོས་འཛིན། སྤྲོ་མོ་དང་སྤྲོ་སྤྲོ་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་ལ་ཐུན་མོང་ཏུ་

འབྲུག་པའི་ཚུལ། སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སོགས་བྱུང་བ་རྣམས་
ཀྱིས། དེར་རབས་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཞིབ་འབྲུག་པ་དག་ལ་རམ་འདེགས་ཀྱི་
བྱས་པ་ཐོན་པར་ངེས།

གསུམ་པ་སློ་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཚུལ་ཀྱི་སྐོར་ལ། རྩོམ་དོན་དེ་ཤར་ཚུལ་མི་འདྲ་
བའི་སློན་ས་བཞག་པ་དག་གསུབ་གཉིས་དང་། རྩོམ་དངོས་པོས་རྣམ་པ་གཏད་
སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འབྲུག་མི་འབྲུག་གཉིས་ཡོད་པས་སེལ་འབྲུག་སྒྲུབ་འབྲུག་
གཉིས། རྟོག་པར་ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཉིས་
ལས་མ་འདས་པས་རྟོག་པར་དོན་དེ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཀྱི་སློན་ས་བཞག་པ་གཅིག་དང་ཐ་
དད་གཉིས། རོ་མོ་གཅིག་ཀྱང་རྟོག་རོར་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སོར་བའི་དབང་གིས་
བཞག་པའི་རྟོག་པ་ཐ་དད། རྩོམ་གཅིག་གིས་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ན་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་
འཛིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་དང་།
རྩོས་ཡུལ་དེས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་བྱས་པར་འཛིན་པ་སྒྲུབ་ཡུལ་དོན་གཉེར་ཀྱི་སྤྱིས་
བྱ་ཡུལ་དེར་འབྲུག་པ་ན་མི་བསྐྱུ་བའི་ཡུལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་དང་། རྩོས་སྤྱོ་འདོགས་
གཙོད་གཞི་ཡིན་པས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་དག་ཡོད།

དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པ་ན་འང་ཡུལ་ཀྱི་འདྲ་རྣམས་ཤར་བའི་སློན་ས་
རིག་པ་ལས་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རིག་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་པ་ཐ་དད་དུ་
འཆར་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཡང་རྣམས་བཅས་སུ་རིག་ན་དོན་དངོས་སུ་མི་རིག་པས་
མི་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བཤད་པ་སོགས་ཤེས་པ་རྣམས་བཅས་
རྣམས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཅས་བྱུང་ཡོད།

བཞི་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་གི་གཏན་ཆིགས་རིག་པ་
ནི། རྫོས་བསྐྱབ་བྱ་མངལ་བའི་ཐབས་དང་གསང་བ་རྫོགས་ལྷུར་རྟོལ་ཤིང་གི་ལྷེ་མིག་
ལྷ་བྱ་ཡིན་པས། གཤམ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང། གཏན་ཆིགས་རིག་པའི་སྒྲིབ་གཞི་ནི་
གོང་དུ་སྫོས་པའི་རིགས་པ་བཞི་དེ་ཡིན། གཏན་ཆིགས་རིག་པའི་སྐབས་བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་ཀྱས་གི་གཏན་ཆིགས་ལ་ཆང་དགོས་པའི་བྱ་དང་དང་། དེའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་
སྐྱབ་ཤིང་བར་གི་འབྲེལ་བ་གང་ཡིན་དང་། སྦྱིར་འབྲེལ་བ་ལས་འབྲེལ་བ་ཅན་དཔོག་
ཀྱས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ཅན་གི་བྱ་དང་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ཀྱས་པ་དཔེར་ན། འབྲས་
བྱ་ལས་རྒྱ་དང་། རང་བཞིན་ལས་རང་བཞིན་ཅན་དཔོག་ཀྱས་ཀྱང་། རྒྱ་དང་རང་
བཞིན་ཅན་གི་བྱ་དང་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ཀྱས་པ་ལྟར་ཡིན།

སྦྱིར་བ་སྦྱོར་གཅིག་གི་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་
ལས་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལས། འབྲས་བྱའི་གཏན་ཆིགས་
ལ་བྱེ་རྒྱུ་གི་ཤེས་འདོད་གི་བྱ་དང་ལས་རྟགས་སྦྱིར་འགོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་
ཐུང་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་གི་གཏན་ཆིགས་ལ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲིབ་རང་གི་
ཤིང་ཆོས་འཕེན་མི་འཕེན་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲེལ་རྒྱ་མ་མཐོང་བ་དང་
འགལ་རྒྱ་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལའང་
ནང་གསེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་སོགས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྦྱིར་ཡོད་ཀྱང་ང་ཆོར་སྤང་དུ་
མི་རུང་བའི་ཆོས་ཤིག་གཞི་དེར་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་ཅན་ལས་མེད་པར་དཔོག་
མི་ཀྱས་ཀྱང་གཞི་དེར་ཆོས་དེ་ཆད་མས་མེད་པར་མཐོང་ན་དགའོད་མེད་པར་ཐག་
གཅོད་རིགས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། ཡོད་ནང་

ཚོར་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཚོས་གང་ཞིག་གཞི་དེར་མི་སྣང་བས་མེད་པར་དཔོག་པའི་སྣང་
རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སྒྲོར་བཅས་གཉིས་ཡོད།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། འབྲེལ་ཆ་མ་
དམིགས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ལྟོས་གཞི་
དེ་མེད་ན་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་ཚོས་ཡོད་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན། རུ་བའི་
འབྲེལ་ཡུལ་མེ་མེད་པའི་རྟགས་ལས་དུ་བ་མེད་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འབྲེལ་ཆ་མ་
དམིགས་པ་ལའང་། ཚོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་རྒྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་གསུམ་
མ་དམིགས་པས་ཚོས་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཡང་ཚོས་དེའི་འགལ་ཆ་མཐོང་
བའི་རྟགས་ལས་ཚོས་དེ་ཡིན་པའས་ཡོད་པར་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་ཆ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་ལ། ཚོས་དེ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་གི་
འགལ་ཆ་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་འགོག་པ་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་
རྟགས་དང་། གཉིས་ཡིན་གྱི་བྱང་སུམ་མི་སྲིད་པའི་འགལ་ཆ་མཐོང་བས་དོན་དེ་ཡིན་
པ་འགོག་པ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རང་པའི་བདག་མེད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཆེགས་ནི་གཉིས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལའང་། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་
དང་ཁྱབ་བྱེད་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་ནང་གསེས་ལའང་གཞོད་བྱེད་རང་ཉིད་
དང་དེའི་ཁྱད་པར་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སོགས་དམིགས་པས་གཞོད་བྱེད་གཞོད་བྱའི་
ཁྱད་པར་དང་གཞོད་བྱའི་འབྲས་བུ་སོགས་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྟགས་སྒྲོར་གྱི་རྣམ་
གངས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་མང་བར་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཡོད།

ཡང་པ་རོལ་པོའི་ཁས་སྒྲངས་ལ་ནང་འགལ་དང་གཞོན་བྱེད་བསྟན་ཏེ་གཞན་གྱི་ལོག་ཏྲོག་སྟན་འབྱེན་བྱེད་གི་ཐལ་འབྱུང་ནི། གཙོ་བོར་པ་རོལ་པོས་དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བསྟན་ཏེ་བསྒྲོག་པ་ཤས་ཆེ་ཡང་། དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་བྱེད་སྟོན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དམ་བཅའི་བསྒྲོག་ཕྱོགས་ལ་རིགས་མཚུངས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལྷགས་གིས་འཕེན་པའང་ཡོད། མི་འཕེན་པ་ནི་གཞོན་བྱེད་ཁོ་ན་བསྟན་ཏེ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྒྲུབ་དེ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གཞན་བྱེད་པའི་ཐབས་གཏན་ཆིགས་རིག་པའི་སྐོར་འདིས་ལུལ་ལ་དབྱེད་པའི་སྐོ་སྒྲ་ཆོགས་ཤིག་མཆོན་ཡོད་ཅིང་། ཤེས་རབ་གིས་དབྱེད་པའི་སྐོ་འདི་དག་བརྒྱད་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་མཐར་ཐུག་རིག་ཐུབ་པ་དང་། དབྱེད་པའི་སྐོ་འདི་དག་བརྒྱད་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དབྱེད་ན་དབྱེད་བྱེད་གི་སྒོའི་རྒྱས་པ་གོང་མཐོར་བྱིན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་གི་ཡིན་ལྷགས་མཐར་ཐུག་ལ་ལྟ་ཚུལ་སྟོམས་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུག།

༥ ནང་པའི་ལྟ་བྱུང་།

ལྟ་བྱུང་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ལ་དབྱེད་པའི་བྱུང་དོན་ནས་མཐའ་མའི་སྐོམ་ཆིག་ཅིག་ཡིན། ནང་པར་མཆོན་ན་ལྟ་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོ་འདོན་བྱས་པའི་གཞུང་རྩལ་སྟོལ་ཆེས་སྤྲ་ཅིམ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། བྱི་ལོའི་སྟོན་དུ་བྱུང་པའི་རྒྱལ་པོ་མི་ཡི་རྩལ་ཞུས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། བྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མགོན་པོ་སྐྱབ་བྱེད་གི་རིགས་ཆོགས་གི་གཞུང་སོགས་ལས་དཔོག་རྒྱས། དེ་ཅིམ་དུ་མ་ཟད་བྱི་ནང་།

གི་ལྟ་བུ་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུས་ཏེ་དཔྱོད་པའི་
བྱུང་མཐའི་གཞུང་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡང་། དཔེར་ན་དུས་རབས་ལྟ་བུར་སློབ་དཔོན་
ལེགས་ལྷན་གྱིས་རྟོག་གི་འབར་བ་མཛད་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཆོས་ཆེད་ཆེན་མཛད་པ་ལྟ་བུ་འདྲ་བུ་ཡོད། ཉང་པའི་རྩ་བའི་ལྟ་བུ་
ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་། འདུས་བྱས་
ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐུལ་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་
ཞིང་བདག་མེད་པ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དང་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན།

མི་རྟག་པ་ནི་དངོས་པོའི་འཛིག་པ་ཕྱིས་འགྱུར་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་
སྟེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཛིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྟེས་པས། རང་ཉིད་
བྱུང་ཅམ་ནས་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྟོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་འདི་ནི་ཞིབ་ཏུ་
བསམས་ན་འགྱུར་བ་རགས་པ་ང་ཆོས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་དེས་དཔོག་བྱས། འདིར་
ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐུལ་བར་གསུངས་པ་ནི། ཆོ་མ་ཞི་བ་དང་དེ་དང་རྒྱ་
འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ལ་འབྲེལ་བ་དང་ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་ཚུད་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་
སེམས་སྟེང་གི་དྲི་མ་ཟད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པས་
རྗེས་སུ་དབགས་ནས་བསྐྱབས་པས་དད་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་འབྲེལ་བ་ཤད་
དགོས་པ་ཞིག་མེན།

བདག་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་གིས་གཙོ་བོར་སྤང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་
མཐུན་པའི་སྟོད་ལུགས་ཤིག་མཆོད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ནང་པའི་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་པས་

མོ་ཆེས། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཕྱང་པོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་དགོས་ཤིག་ལྟ་བུ་ཉེ།
བདག་གི་མཆོན་གཞིར་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཀ་འཛོག་པ་དང་། སེམས་འཛོག་པ་དང་། འབྲུག་
ཤེས་བྱ་གཞི་སྤྱི་བ་ལྷ་པོ་མེད་པ་ས་བདག་གི་མཆོན་གཞིར་མི་ཕྱང་བསམས་
ནས་རྣམ་ཤེས་ཆོག་པ་བརྒྱུད་དུ་ལྟ་བུ་ཉེ་གཏེན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ནན་གྱིས་
བཅོམ་ནས་བདག་གམ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་དང་། ལ་ལས་ཕྱང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་
པ་ལའང་གཞོད་བྱེད་མཐོང་ཞིང་ཕྱང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཛོག་པ་ལའང་གཞོད་
བྱེད་མཐོང་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་བརྟེན་དུ་མེད་པའི་བདག་འདོད་པ་
སོགས་ཕྱང་ཡོད། དེ་ལྟར་འཛུགས་པ་གཏེན་གྱིས་སྤྲོད་མོད་དུ་ཉེ་གཏེན་གཞི་རྣམ་པར་དབང་
པའི་བདག་མེད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཤིག་
ལྟ་བུ་ལས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་མོད། འདིར་གཙོ་བོར་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་
ལྷ་སྐབས་ལས་སྤྱི་ལྟ་བུ་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ན། བདག་མེད་པ་ནི་ཉེ་གཏེན་འབྲུང་གི་དོན་ཉེ།
ཁྱད་གཞིའི་གནད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་དགག་བྱ་དང་དེ་བཟུང་
པའི་མེད་དགག་ལ་སྤྱི་ལྟ་བུ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་
འགོག་སྤྱི་བདག་ནི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་རོ་བོ་དེ་ཉིད་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ཉེ་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དེ་མེད་པར་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདོགས་
བྱེད་དང་གདགས་བྲ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྲ། བྲ་བ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་ཐུན་ཚུན་སྟེན་
གྲུབ་ཅུ་ཀྱིས་ད་གཞོད་འཛོག་ཀྱས་པ་ཡིན། གཤམ་ཉེ་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཅོག་ཅེ་གྲུ་
བཞི་མ་འདི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མི་སྟོན་པར་ཅོག་ཅེ་རང་ངོས་ནས་ཅོག་ཅེ་

ཡིན་མིན་གྱི་རང་ཚུགས་སྤྱབ་ན། རི་ཅམ་ནས་ཅོག་ཅེ་རུ་འཛོག་པའི་ས་མཆམས་
ངེས་ཅན་ཞིག་ཅོག་ཅེ་རང་ངོས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ན། དེ་མེད་པས་སྒྲོས་
བཞག་ཅམ་དུ་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སེམས།

དེའི་སྤྱིར་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ལ་སྤངས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱིས་
ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་སྤངས་འཛིན་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཡི་གེ་ཀ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན་
དེའི་གཟུགས་རིས་དང་། འབྲི་སྒྲུག་སྒྲག་ཚ། བྲི་ཤོག་འབྲི་མཁན། ཡི་གེ་བྱེད་པའི་
འཆར་འཁོད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ། ཀ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་མཁན། ཡི་གེར་ངོས་འཛིན་
བྱེད་མཁན། མོངས་སྒྲིང་སའི་ཁོར་ཡུག་སོགས་མེད་པར་ཡི་གེ་དེ་ཡོད་མི་སྤྱིད་
པ་ལྟར་ཡིན། ཆོས་ཀྱན་གྱི་གནས་ཡུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་ཅ་བའི་ངོ་མོ་
ཡང་སྤྱོད་པས་ཡོངས་ནས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས། དེ་ལྟར་
དབུ་མའི་སྒྲོབ་དཔོན་རྩ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུས་ཆོས་རྣམས་དབྱུད་མཐར་གང་ཡང་རྟེན་
དུ་མེད་ཀྱང་སྒྲོས་བཏགས་ཅམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ། དེང་རབས་
དངོས་ཁམས་རིག་པས་རྒྱལ་ཐན་ལ་དབྱུད་པའི་མཐར་རྟེན་དུ་མེད་པར་བཤད་པ་
དང་ཞིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྤྲང་།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་སྤྱིར་སྤྱི་སྤྱེགས་པའི་གཞུང་དུ་འང་ཡོད་པར་སྤྲང་
ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པར་མཚུངས་མོད་འཛོག་ཚུལ་མི་མཐུན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་
སེམས་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་མོ་འཛོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་།
མཆོན་གཞི་ལ་ཁུད་པར་ཆེ། མདོར་བསྡུས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་གྱི་

ནམ་གཞག་དང་། གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་སྤང་ཚུལ་གྱི་ནམ་གཞག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། དབུ་
སེམས་གཉིས་ཀས་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་སྤྲོང་བ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བཤད་
ཡོད། སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་གཞིར་བྱི་རོལ་དོན་དུ་བྱུང་བས་
སྤྲོང་བའམ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤྲོང་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་པར་བྱུང་བ་རྒྱལ་ཙམ་
དུ་ཡང་མ་བྱུང་བ་དེ་ལ་བཤད། གུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ད་ལྟར་ཆོར་སྤང་བཞིན་པ་འདི་
དག་སྟེ། སྤྲོད་བཅུད་དང་། སྦྱེ་ལག་དང་། འཕེལ་འགྲིལ་དང་། རྒྱ་འབྲས་དང་། བདེ་
སྤྱད་དང་། བཟང་ངན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ཡིན། ར་ཆོར་སྤང་བཞིན་པའི་
མེ་ཉོག་གི་རྩ་བུམ་ནི་གུན་རྫོབ་དང་། རྩ་བུམ་དེ་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་རང་གི་སྤྲོད་དུ་
འཆོལ་དུ་འགྲོན་ཆེད་དུ་མེད་པས་དོན་ལ་ངོ་ཐོས་སྤྲོང་བ་དང་། སྤང་དུས་ན་སྤྲོང་བ་
དང་སྤྲོད་དུས་ན་སྤང་བ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐད་དུ་དབུ་མ་
པས་བཤད་དོ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱུས་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་བཤད་པ་ན།
སྤྱོད་ལོགས་དང་སྤྱར་འདེབས་གཉིས་ཀ་དོར་ཉེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་གང་
ཡིན་དེ་ཉིད་རི་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་དགོས་པར་བཞེད་དོ།

༥ རང་པའི་ཆོས།

སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་
རྣམས་ནི། དད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མོད། རང་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྦྱོམ་གཞི་བདེན་པ་
བཞི་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་གའི་འོག་གཏན་ལ་
བབ་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱད་བསྐྱེལ་མི་འདོད་པ་ར་ཆོར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཆོར་

བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞི་ཡང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡིན་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་
པ་དང་པོ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་རྒྱ་ལས་འབྱུང་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་པ་
ཀུན་འབྱུང་སྟེ་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་འབྱས་གཉིས་དང་། རྒྱ་དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་མི་
ཤེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་ཟད་རུང་བྱུང་བས་བདེན་པ་གསུམ་
པ་འགོག་པ་དང་། འགོག་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་མེད་པར་ཡོང་མི་སྲིད་པས་དེ་འཛོལ་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐར་པ་རྒྱ་འབྱས་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་བདེན་བཞིའི་
ཅ་བའི་རྟེན་གཞི་རྒྱ་འབྱས་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་བབ་དེ་ཀ་ཡིན། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་
གྲགས་ཀྱིས་འགོག་བདེན་རྟོག་པ་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མི་ཤེས་པ་ཟད་རུང་ཡིན་
པའི་གནད་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་
མེད། དེ་ཡང་ལུགས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱག་ཀུན་གཉིས་དང་།
ལུགས་ལྟོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་ཐབ་བཤད་བྱས་
ཡོད། བདེ་སྤྱག་ཅེས་པ་སྟོང་ཆོར་ཀྱི་རོ་བོ་ཡིན་པས་སྟོང་ཆོར་དང་ཁ་བྲལ་ནས་བདེ་
སྤྱག་ལ་འབྲེལ་བཤད་མེད་སྟབས། སྟོང་བའི་སྟེང་གི་རྒྱ་འབྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་
ཞིབ་བཞུགས་ཡོད།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཆོས་ཞེས་པའི་གོ་བ་མཐར་ཐུག་
འཛོལ་བྱ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལམ་དང་དེ་དག་སྟོན་
པའི་གསུང་རབ་དག་ལ་འང་ཆོས་ཞེས་པའི་སྐྱ་འཇུག་པར་བཞེད་དོ།

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་གནས་ལུགས་དང་། ལྟ་བུ་
དང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་དུ་བྲེ་སྟེ། སྟེ་ཆོན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྟོར་ལ་བཤད་

པ་བཞོད་པ་རྣམས་གང་ལས་བརྟུ་བའི་གཞུང་གི་ཁུངས་ངོས་བཟུང་ན། བོད་རྒྱལ་དུ་
བསྐྱུར་བའི་མདོ་སྡུག་གཉིས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འཕགས་
ལུལ་གྱི་པཎ་གྲུབ་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་དབྱུས་པཎ་
གྲུབ་བཅུ་བརྟན་སོགས་ཆད་ལྡན་གྱི་མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་ལྷག་དུ་མས་མཛད་པའི་བསྟན་
བཅོས་བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཡིན། བོད་རྒྱལ་དུ་བསྐྱུར་བའི་བཀའ་བསྟན་
གཉིས་པོ་ནི་རྣམ་འབྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་ཆོས་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་། དེའི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ད་ལྟའི་ཆར་མིའི་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་རབ་
གངས་འབོར་མང་ཤོས་དང་། འགྱུར་ལེགས་ཤོས། ཆ་ཆར་ཤོས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་
གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་བཞིན་པ་ལྟར་ལགས། ལེགས་སྐྱར་གྱིས་
མཆོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱུད་པལ་མོ་ཆེ་དུས་
འགྱུར་དབང་གིས་ཅ་བརྒྱག་དུ་སོང་སྟེ་གཞུང་ངོ་མ་ཆེས་ཉུང་ཤས་ལས་མ་ལྷག་ཅིང་།
སྤྲོ་ལའི་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་སྟེ་སྡོད་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འང་སྟེ་
པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་སྡོད་རྒྱུད་པ་ལས་གཞན་མི་བཞུགས། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་དུ་མདོ་རྒྱུད་
བསྟན་བཅོས་མི་ཉུང་བཞིག་བསྐྱུར་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་གྱི་རང་གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་
དོན་གྱི་སྟོམ་འགྱུར་ཅམ་ལས། སྤྱི་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་བོད་རྒྱལ་དུ་
བསྐྱུར་བ་ལྟ་བུ་མེད་པར་དེར་རབས་ཀྱི་དབྱུང་ཞིབ་པ་དག་གིས་བཤད། དེར་བརྟེན་
ད་ཆ་མོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡིག་ནི་སྟོན་མཆོག་རྣམ་འབྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པའི་སྟོད་
གཅིག་ལུང་གྱུར་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་སྡུག་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་

ཚང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི་འཇུག་དོགས་གཉིས་པ་མེད་པ་དེ་ཡིན།

༦ བཀའ་བརྒྱ་རིམ་པ་གསུམ་ཅི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་ཀུན་བརྒྱུ་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ལ། བོད་ཀྱི་
བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ཙུ་བའི་འབྲུང་ཁུངས་རགས་ཙམ་ངོ་
སྤྲད་ན་པན་ངེས་པས། འདིར་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྤྲོད། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་
སྟོན་པ་བཙུམ་ལྟ་འདས་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱུ་ལྟ་ཞུས་ཞག་བདུན་ལྟ་
བདུན་གྱི་རྗེས། ཡུལ་ལྷ་རྩ་ཏ་སྤྱིར་འཁོར་ལྷ་སྤེ་བཟང་པོ་ལ་བརྫོད་བྱ་བདེན་པ་བཞི་
ལས་བཅུ་ལས་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ནས་བཟུང། ཡུལ་རྩ་ཅན་དུ་ཡོངས་
སྤྱ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པའི་བར་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་།
འཕགས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་དུ་མར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་གངས་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་སྒོ་དང་འཆམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྗེ་
སྟེད་ཅིག་བཀའ་སྤྱལ་པ་དག་ཕྱིས་བཀའ་སྤེ་སྟོད་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པ་བྱུང། དེ་ཡང་
སྟོན་པ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་མོའི་དབྱར་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་ཕུག་ཏུ་
གནས་བཟུན་ཆེན་པོ་འོད་སྤངས་ཀྱི་བཀའ་བསྐྱལ་ཏེ་བཀའ་བསྐྱུ་དང་པོ་མཛད་པའི་
སྐབས། འོད་སྤངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོན་པའི་སྤེ་སྟོད་དང་། དག་བཙུམ་པ་ཉེ་བར་
འཁོར་གྱིས་འདུལ་བའི་སྤེ་སྟོད། དག་བཙུམ་པ་ཀུན་དགའ་བོས་མདོ་སྤེ་སྤེ་སྟོད་
བཅས་བསྐྱར་སྒྲོས་ཀྱིས་དབྱར་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་སྤང་གཞི་དང་། མཐར་
བཙུམ་ལྟ་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མདོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་མཇུག་སྤྱད་བཅས་

དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་འདས་རྗེས་ཡངས་པ་ཅན་དུ་བཀའ་བསྟུན་གཉིས་པ་མཛད་ཚུལ་
 ད་ཡོད་ཟླ་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན་ཞིང་། འདུལ་བ་ལུང་དུ་འང་གསལ། དེ་ནས་
 བཀའ་བསྟུན་གསུམ་པ་འཕམ་དེ་ལས་མང་བ་མཛད་ཚུལ་ལུང་དུ་མི་གསལ་བར་མ་ཟད།
 ཟླ་པ་སོ་སོའི་བཞེད་པ་འང་མི་མཐུན་པ་ཡོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱི་བའི་ཟླ་པ་
 ལྟར་ན། ཆོས་རྒྱལ་ཀའི་ལྷོ་འོ་སྤྱོད་སྤྱུངས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་ན་རྒྱན་ནགས་གྱི་གཙུག་ལག་
 ཁང་དུ་གནས་བརྟན་ཅི་བ་ལོགས་སོགས་དབྱ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུར་བརྒྱ་དང་། སྟོབ་དཔོན་
 དཀྱིག་བཞེས་དང་རྟ་དབྱངས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟ་བུར་བརྒྱ། སོ་
 སོ་སྟེ་བོའི་བརྗེ་ཏ་སོགས་ཆེག་སྟོང་ལྟ་བུར་བརྒྱ་འདུས་ཏེ་ཟླ་པ་བཅོ་བརྒྱད་མཐའ་དག་
 སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པར་ངོས་འཛིན་ཐོབ་ཤི། ཟླ་པ་བན་ཚུན་གྱི་ཅོད་པ་ཆོས་
 རྟོགས་སུ་ཞི་བར་བཞེད། བྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་ཟླ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 གནས་བརྟན་རྣམས་འདུས་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པ་འང་ཡོད། སྤྱུངས་དེར་སྤྱི་ལོག་
 ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཟླ་སྟོད་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ཅིང་། ཟངས་ཀྱི་སྟོགས་ལུང་
 བཀོད་པར་བྲགས་པ་དང་། ཁྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་པོ་འང་དེ་དུས་བརྩམས་པ་འཕམ་
 རྟོགས་བསྟེན་པ་མཛད་པར་བྲགས། དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་ན་རྒྱན་ནགས་
 ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ད་ལྟ་རང་མེད་གནས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་རྫོང་ཁོངས་འདིའི་ས་
 ལུལ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་སྟེ་ཟླ་པ་བཞེད་པ་འང་ཡོད།

འབགས་པ་གནས་བརྟན་པ་ལྟར་ན། ལྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༣༡༩ ལ་ཆོས་རྒྱལ་

ཐུ་ཁན་མེད་ཀྱི་ཁྱིའོ་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་སྐུ་ནར་བུའི་ཁོང་དུ་གནས་བརྟན་ལོ་རྒྱལ་
བུ་སྐར་རྒྱལ་གྱི་གཙོ་སྤྱོད་འོག་གནས་བརྟན་ཆིག་སྟོང་འདུས་ཏེ་རྒྱ་བ་དགུའི་ཕིང་སྟེ་
སྟོང་གསུམ་པོ་བརྒྱུས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤྱིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་
བརྟན་སྟེ་པ་ཁོ་ནའི་སྟེ་སྟོང་བརྒྱུས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། གཞན་ཡང་སྤྱིའི་སྟེ་སྟོང་
གསུམ་དང་། དེའི་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བརྟན་བཙོས་རྣམས་ཕྱི་ལོའི་ཁོང་གི་ལོ་ ༣༥
པར་སྟེ་ཉ་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་བཞུགས་མི་ཞིའི་སྐབས་ཐོག་མར་ཡི་ལོར་པལ་པར་བཞེད།

ཐེག་ཆེན་སྐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྡོད་རྣམས་ནི་གོང་གསལ་བཀའ་བསྟུ་
 རྣམས་སྟུ་མ་བསྟུས་པར་འཇམ་དཔལ་དང་། སྐུན་རས་གཟིགས། གསང་བའི་བདག་
 སོ་སོགས་ནས་དག་པའི་སྤང་ངོར་གནས་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་བཀའ་བསྟུ་མཛད་པར་
 བཞེད་ཅིང་། གསང་སྟགས་ཀྱི་བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཚུལ་རྒྱད་སྡེ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་
 ལྟ་ཆོགས་ཡོད། ཉན་སོས་སྡེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན་ལུང་
 གི་ཆོས་འཁོར་དང་། བཀའ་གཞན་དག་དེའི་འཕྲོས་དོན་ནམ་རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུར་
 བཞེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱ་གྲོག་ལུང་པོའི་རིར་བཀའ་བར་བ་མཆོན་
 ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། ཡངས་བ་ཅན་དུ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་
 འཁོར་བཅས་འཁོར་ལོ་ངེས་པ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅིང་། ལྷོན་པ་འདས་
 བས་ལོ་གངས་བཞི་བརྒྱ་ཅན་ཀྱི་རྗེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱལ་མ་ཁྱོན་བར་
 ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་འདིག་ཉེན་སྐུན་མོང་བའི་སྡོད་ཡུལ་དུ་པལ་ཆེར་མི་
 བཞུགས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱལ་ཀྱིས་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་བ་སོགས་
 བ་ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་སྐར་ཡང་བྱལ་གདལ་མཛད་དེ་ཐེག་བ་ཆེན་པོ་

དང་། དབུ་མའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ཤིང་རྩའི་སྲོལ་བྱེ་ཞིང་། རིགས་ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་
བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བརྩམས་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་
གསལ་བར་མཛད།

སྐབས་དེར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་པལ་མོ་ཆེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་དུས་ཡུན་གང་འཆོམས་ཅོད་གཞིར་གནས་པ་ལྷ་སྐབ་
རང་ཉིད་དང་། རིམ་བཞིན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་
སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྐབ་ཀྱི་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་ཅིང་། རྒྱལ་སྤུས་ཞི་བ་
ལྟའི་སྐྱ་དུས་སུའང་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྐབ་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ད་དུང་ཡོད་པར་མངོན།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྩའི་སྲོལ་བྱེ་སྡེ་བྱམས་ཆོས་སྡེ་
ལྷ་གདན་བྲངས་ཤིང་། ས་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཏ་ཅང་མང་པོ་བརྩམས་ཏེ་
ཡུམ་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྤུས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད། རིམ་
གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་སྡེ་སྟོན་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡིན་
པར་ཅོད་མེད་མ་ཐུན་སྤང་དུ་གྲུབ་པ་བྱུང་བའི་རྗེས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་
མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྲགས་དང་བཅས་པའི་བསྟན་པ་ཏ་ཅང་དར་
རྒྱས་སུ་གྲུབ། དེ་ཙམ་མ་ཟད་དབུས་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཡུལ་ལྷང་དུ་མ་དང་། རྒྱ་ནག་སོགས་
སུའང་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་བསྟན་པས་བྲུབ་ཅིང་། འབར་མ་དང་། འཕྲུལ། སིངས་ལ་
སོགས་ད་ལྟ་གནས་བཏན་སྡེ་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ས་དེ་དག་ཏུའང་བསྟན་པ་སྤྲ་དར་གྱི་
སྐབས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་དན་རྟགས་དུ་མ་བྱུང་རབས་སུ་གསལ།

པ་ བཀའ་བསྟན་པོད་སྐད་ཏུ་བསྒྱུར་ཚུལ།

གངས་ལྗོངས་ཤུར་རྒྱལ་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ས་ནི་ས་ཁད་མཐོ་ཞིང་། འབྲུལ་ལས་
དཀའ་བས་རྒྱལ་ཁབ་ས་གཞན་དང་འབྲེལ་མེད་གྲུང་ཏུ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། སྤེ་
ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ལྷ་པའི་ནང་ལྷ་མོ་མོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐབས་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་
བས་འཕྱོར་བ་ནས་བརྒྱུད་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱུ་བརྟེས་པར་བཅིས། སྤེ་ལོ་བརྒྱ་
ལྷག་བདུན་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སྤོན་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་དང་ཁྱབ་ཐེན་པའི་རྒྱ་ནག་དང་པལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་མོ་ཁབ་
ཏུ་བཞེས་ཏེ་སྟོན་པའི་སྤང་བརྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་པོད་ཡུལ་ཏུ་གདན་པོངས་ཏེ་ལྷ་ལྷན་
སྤྱལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱས་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་སོགས་བཞེངས་ཤིང་། ལྷག་
མཆོད་བྱ་པའི་སྟོལ་དར། ལྷག་པར་ཐུ་མི་ཨ་བྱ་སོགས་པོད་ལྷག་ཤེས་རབ་ཅན་ཏུ་
མ་རྒྱ་གར་ཏུ་བརྒྱུད་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟོན་སྟོང་གྲེད་
ཏུ་བརྒྱག་སྟེ་ཐུ་མི་སམ་རྩོུ་ཏེས་པོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བད་སྟོན་གྱི་ནམ་གཞག་
ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ནས་དཔེ་བྲངས་ཏེ་གསར་གཏོད་མཛད་པར་མ་ཟད། སྐད་ཡིག་
དེ་ཉིད་ལེགས་སྦྱར་ལྷ་ཡི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པར་འབྲེལ་རྒྱས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས། རྒྱལ་པའི་གསུང་རབ་ནམས་སྦྱོར་ན་གཉིས་ཐད་ནས་འབྲུལ་པའི་འི་མ་སྤྲ་མོ་
ཅམ་ཡང་མེད་པར་བསྒྱུར་སྤུབ་པའི་སྐད་ཡིག་གི་སྦྱ་ཅལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཅེ་མོར་སོན་
པར་མཛད། ཚུལ་འདི་ནི་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ནང་གཟེ་བརྟེན་ལྷན་པའི་
འགྲུར་བའོ་མཆར་ཅན་ཞིག་ཡིན།

བྱུང་བྱུང་པོ་དེ་གི་ལྷོངས་ལ་ཆོས་ལྷན་གི་ཞིང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ་ཅིང་། ད་ལྟའི་
གནས་སྐབས་སུ་འདིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་སྟོན་མཆོག་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ལུང་རྟོགས་
གི་བསྟན་པའི་བཤོ་བཤའ་བྱེད་ཀྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ས་ཁུང་པར་ཅན་ཞིག་ཏུ་གནས་
སྟབས་ལ་ནི་སྤྱི་མིས་པོད་གི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བད་སྟོད་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་
ཁུང་འབགས་སྟོལ་བཏོད་པ་དང་ལོ་བཅ་རྣམས་གི་བཀའ་བློན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

སྤྱི་མི་སམ་རྩོམ་པོ་དེ་གི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བད་སྟོད་གི་རྣམ་གཞག་གསར་
གཏོད་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་མི་རང་ཉིད་གིས་མདོ་རྒྱུད་རི་སྟེང་ཅིག་བསྐྱར་བ་དང་།
དེ་བཞིན་སྐྱེས་ལུང་མཁན་གཞན་རེ་བྱུང་ཡང་བྱུང་བར་མཛོན་ཡང་། འཆར་གཞི་དང་
སྤྱི་ག་འཇུགས་ལྷན་པའི་སྐྱེས་ལུང་གི་ལས་རིམ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་དུས་ལུན་གང་འཆོམས་
གི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་མི་རང་ཉིད་གིས་ཐོག་མར་བསྐྱར་པའི་གསུང་རབ་ཁག་ནི་
སྟོན་སྟོན་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་སྐབས་བྱུང་པའི་མདོ་སྟེ་སྟེ་སྟོང་ལྷག་བརྒྱ་བ་དང་། ཟ་
མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གི་མདོ་སོགས་དང་། སྟོན་རས་གཟེགས་གི་
མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་རྒྱལ་པོས་བཀའ་པལ་པ་སྟར་བསྐྱར་བར་བྲགས་ཀྱང་། མདོ་
རྒྱུད་དེ་དག་གང་དང་གང་ཡིན་མིན་ད་ཡོད་བཀའ་འགྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་
བྱུང་ཀའ་བར་སྤང་། པོད་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྤྱི་མི་རང་ཉིད་དང་། རྣམ་ཀོ་ཤལ་སྟེ་ལུང་དོ་རྗེ་
དཔལ་བཅས་ནས་མདོ་སྟེ་དཀོན་མཆོག་སྟོན་དང་། ལྟར་གཤེགས་པ་སོགས་གི་སྟེ་
འགྱུར། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཡི་སྟེ་གང་དང་མཉམ་དུ་སྟོན་ཅིས་གི་གཞུང་ཅི་རིགས་རྒྱ་སྟངས་
ནས་བསྐྱར་བར་བྲགས།

སྟེ་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟེ་གཙུག་བཟུན་གི་སྐབས་

མཆིམས་ཕྱ་དང་། རྒྱག་དམར་མགྱིན་བཟང་། འཕང་ཐང་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་
ནམས་བཞེངས་ཏེ་བྲན་ཀ་ལུལ་གོ་ཁ་དང་། གཉགས་རྩོམ་ཀྱི་སྒྲིལ་བྱེད་བཅས་ནས་མདོ་
སྡེ་ལས་བརྒྱུ་བ་དང་། གསེར་འོད་དམ་པ་སོགས་བསྐྱར། དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་
སྲོང་ལྷེ་འུ་བཙན་གྱི་སྐབས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་ལེགས་པར་ཚུགས་པ་
ལ། བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ནས་འགྲན་ཆེན་བྲལ་བའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་
མཁས་དབང་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གདན་འདྲེན་གྲོས་པར་གཟིགས་ཏེ། སྐབས་
དེའི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་ཚོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཁས་དབང་
ཟ་ཏོར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་སྡེ་
པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱུང་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་པ་རོལ་ཏུ་
གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷན་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། སློབ་དཔོན་
ལྷགས་མེ་ཅན་ནམ་གཉིས་གདན་འདྲེན། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་ནང་གི་བར་
ཆད་བརྒྱུག་པར་མཛད་དེ་བསམ་ཡས་དཔལ་མི་འཇུག་ལྟོན་གྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་
ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བྱུག་བཅས།

མཁན་ཆེན་ལྷགས་མེ་ཅན་དེས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་འུ་བཙན་ལ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་བཟན་པོ་ཚུགས་པར་འདོད་ན་རྒྱལ་བའི་གསུང་
རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་དགོས་པ་
དང་། བོད་རིགས་རང་གི་ནང་ནས་སློབ་གསལ་ན་གཞོན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བོད་རང་གི་
ཡུལ་མའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཚུགས་ལྷན་པ་དགོས་རྒྱ་གལ་གནད་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་
པ་བཞིན། མཁན་ཆེན་ལྷགས་མེ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོན་འོག་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་

དུ་སྤྱུར་ཆུ་གར་གླིང་ཕྱག་བཏབ་སྟེ་ཆུ་གར་གྱི་པརྟེན་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱ་
ཕྱག་མང་པོ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་འཆར་གཞི་ལྷན་པའི་སློན་པ་བཀའ་བསྟན་བསྐྱར་
བའི་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་དགུ་པའི་ནང་སྤང་དར་གྱིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་
བསྟན་པ་ལ་སྟོན་བའི་བྱ་བ་མ་བཅུ་མས་བར་སྤྱུར་གྱི་ལས་དོན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་
མཛད་འདུག་གོ།

སྐབས་དེར་ཆུ་གར་གྱི་པརྟེན་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཙོར་
མཛད་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱ་སྟོན་ལ་བཏབ་དང་། བེ་མ་ལ་མི་ཉ་སྟགས་དང་། བོད་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུ་བ་སྤྱ་གསལ་སྤང་དང་། སྤྱ་གོར་བེ་རོ་ཅན་རྟེན་ཏེ། འཁོན་སྤྱའི་དབང་པོ་སྤྱད་
མ་རིན་ཆེན་མཆོག་རན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། རིན་ཆེན་ལེགས་བྱལ། སྤ་
ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་བཅས་སང་མི་བདུན་དང་། ཀའན་ཡང་སྐྱ་བ་དབལ་བཅེགས།
ཅོག་རོ་སྤྱའི་རྒྱལ་མཆོན་སྟགས་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་བྱུང་། དེ་ནམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་
བསྐྱར་བའི་ལས་རིམ་རྒྱུན་རིང་གནང་བའི་ཉམས་སྟོང་ལ་གཞི་བཅོལ། བོད་སྐད་
ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་ཉུང་བ་ཞིག་དུས་དང་བསྟན་ཏེ་ལེགས་བཅོས་དགོས་པ་བཅས་དགག་
དགོས་རྒྱུ་མཆོན་དུ་མ་ལ་གཟེགས་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྱིམ་གྱི་སྤང་བཅོན་གྱི་སྐབས་རྒྱ་
གར་གྱི་མཁན་ཆེན་རིན་པོ་ཉ་དང་། ལུ་རེ་རྒྱ་པོ་རྟེ། ལྷི་ལེ་རྒྱ་པོ་རྟེ། དུ་ན་ལྷི་ལ། པོ་
རྟེ་མི་ཉ་བཅས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྒྱ་རྟེན་ཏེ་དང་། རྩམ་ཏུ་ལྷི་ལ། རྩམ་པེ་ལ།
རྩ་ལ་རྟེན་ཏེ། མཚུ་ལྷི་ལསྟ། རྩེ་རྩེ་ལྷི་ལ་སྟགས་ཆོགས་ཏེ་ཆོས་ཆེག་གལ་ཆེ་བ་
ནམས་རྒྱ་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་རི་ལྷར་སྐྱར་བའི་ཚུལ་ཆེག་མཛོད་དུ་བཀོད་པ་ཁྱེ་
བག་ཉོགས་ཁྱེད་ཆེན་མོ་དང་། ཁྱེ་བག་ཉོགས་ཁྱེད་འཁྲིང་པོ་ལམ་སྤྱུ་སྤྱུར་བམ་གཉིས་

བཅས་མཛད་དེ་སྐད་གསར་བཅད་དང་། སྐྱ་སྐྱར་གྱི་ལམ་སྒོལ་ཐབས་ལམ་བཅས་པ་
ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ནས་བཟུང་། ད་ལྟའི་བར་ལེགས་སྐྱར་
གྱིས་མཆོན་ཏེ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ནས་ཤོད་སྐད་དུ་སྐྱར་ཚུལ་སྒྲིམ་དང་བལ་
ཞིང་གཅིག་གྱུར་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། གྲེ་བྲག་རྒྱུགས་ཀྱི་ཚུང་དུ་ཞེས་པ་ཞིག་གྱང་མཛད་
མོད་དེང་སང་དཔེ་རྒྱན་མི་སྣ་དང་།

སྐྱ་སྐྱར་གྱི་སྐོར་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྒོལ་ནི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱ་སྐྱར་གྱི་བྱུང་རབས་
ནང་གཞན་སྤྱི་ལའང་མཐོང་དགོན་པའི་ཤོད་མའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིག་ཚུལ་དང་།
སྐྱ་སྐྱར་རིག་པར་ཞབས་འདེགས་རྒྱབས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་སྒྲོས་མ་དགོས།

དེ་ལྟར་སྐྱ་སྐྱར་གྱི་ལས་རིམ་ཡར་རྒྱས་འགོ་བཞེན་པ་དང་བསྟན། སྐ་བ་དཔལ་
བཅེགས་དང་། བན་དེ་སྤྱིའི་དབང་པོ་སོགས་ལོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་སྐྱོང་འོག་
ལོ་བྱང་ལྷན་དཀར་དུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་བསྐྱར་བཞེན་པ་རྣམས་དཀར་ཆག་
ཏུ་བཀོད་པར་དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་མ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། བཀའ་བསྟན་བྱུང་དུ་མ་
གྲེ་བར་སྤྲེ་ཆོན་ ༡༥ དང་། ཆོས་ཆོན་ ༥༡༥ རོ་འཁོད་གནང་། འདི་ནི་གསུང་རབ་
སྤྲེ་ཆོན་དེ་གྲེ་འབྲེད་ (Classification) དང་། དཀར་ཆག་ཏུ་བཀོད་པའི་ (Cat-
aloguing) ལས་གཞི་ཐོག་མ་ལྟ་བུར་སྤང་ཞིང་། ཤོད་མའི་གནང་རབས་ཀྱི་རྣམ་
དཔྱད་དོ་མཆར་བའི་མཆོན་རྒྱགས་ལྟ་བུར་སྤང་།

སྐར་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང་། ཆོས་
ཀྱི་སྤྱིང་པོ་སོགས་ཀྱིས་ལོ་བྱང་མཆིམས་བྱ་ན་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་

རྫོགས་ཀྱི་དཀར་ཆག་བཞེད་སྤྱི་ལ་མཛད་དེ་དཀར་ཆག་མཆིམས་ཕུ་མ་ཞེས་པ་ཞིག་
ཡོད་ཚུལ་གསལ་ཡང་། དེར་སྐབས་དཔེ་རྒྱུན་མི་རྟེན། རིང་ཐོར་མ་ལོན་པར་པོ་བྱང་
འཕང་ཐང་ཀ་མེད་ནང་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཕྱོགས་སྤྱི་ལ་
མཛད་པ་ད་ལྟ་དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དཀར་ཆག་
འདི་གཉིས་སུ་བཀའ་བསྟན་གྱི་མཆོན་དང་། བཅ་པོ། སྒྲིག་འཁུར་སོགས་འཁོད་
ཅིང་། རྩེ་ཆོན་དབྱེ་ཕྱོགས་ནི་བཛོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་མཐུན་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་
ཏུ་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་དགུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་ནས་སྤང་དར་
གྱིས་བསྟན་ལ་ཁྲོལ་བའི་བྱ་བ་བརྩམས་པ་ནས་བརྩུང་བོད་སིལ་བྱར་ཐོར་ཅིང་། སྤྱ་
རྒྱུར་གྱི་སྤྱི་ལ་འཕྲུགས་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ཐོག །རྒྱ་བལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོར་
བྱར་གྱིས་དུས་ལུན་གང་འཆོམས་སོང་བའི་སྐབས་སྤྱུང་མངའ་རིས་སོགས་མཐའ་
མཆོམས་ཁག་ཏུ་སྤྱ་རྒྱུར་གྱི་བྱ་བ་ཉུང་ཤས་སུ་མཐུད་དུ་གནས་པར་སྤང་།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་ནང་ལྟ་བུ་མ་ཁ་ཁྲ་དཔོན་གྱིས་བོད་ཕྱག་མང་པོ་ཁ་ཆེའི་
ཡུལ་དུ་ཆོས་སྒོ་བ་ཏུ་བཞུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་
བཟང་པོ་དང་། རྫོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ལེགས་སྦྱར་དང་མདོ་སྤྱུགས་
ཡོངས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྟེན་ཏེ་པ་རྟེན་གྱི་
ར་མཆོ་སོགས་སྦྱན་བྱངས་ཏེ་མདོ་རྒྱུད་མང་པོ་བསྦྱར་ཅིང་། ལྷག་པར་དཔལ་མཉམ་
མེད་རྫོ་པོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་ཕེབས་རྗེས་རྒྱན་སྤང་དང་རྟོག་གེ་སྤང་བ་སོགས་གཞུང་
མང་པོ་བསྦྱར། ལྷག་པར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྤྱད་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་བཟང་
གཞན་ཞིག་ནི་བར་སྐབས་རྒྱལ་བསྟན་ཉམས་རྒྱུད་སོང་རིང་འགྱུར་དག་དང་མ་དག་

ཅི་རིགས་བྱུང་ཡོད་པའི་དོགས་གཞིར་བརྟེན། སྤར་འགྱུར་ཟེན་པའི་བོད་དཔེ་ཡོངས་
རྫོགས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་རྒྱ་དཔེ་འཛོལ་སྐྱབ་གནང་སྟེ་རྒྱ་དཔེ་མ་རྟེན་པ་རྣམས་ཟུར་
དཔྲེ་གནང་བར་བྲགས་ཤིང་། ཁོང་གི་སྐུ་དུས་ནས་སྤར་འགྱུར་གསར་འགྱུར་གྱི་དཔྲེ་
མཚམས་ཀྱང་བཟུང་།

གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ནང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་
གི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་བྲགས་ཆེ་བ་འབྲོག་མི་ཤུ་གཡེ་ཤེས་དང་། ལྷག་ཆང་ལོ་
རྒྱུ་བ་གཞོན་བྱ་བཅོན་འབྲུག། མཁས་བྱུང་བྱུང་ལོ་རྒྱུ་འབྲོག་། རྒྱ་ཆོ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། རོང་ཐོམ་ཆོས་བཟང་། འགོས་ཁྲག་བ་ལྷས་བཅས། ལྷ་ལྷ་མ་ཞི་བ་
འོད། ལྷོག་སྐུ་ཤེས་རབ་བཅེགས། པ་ཚབ་ཉི་མ་བྲགས་སོགས་བཅུ་ཕྲག་དུག་སྒོར་
བྱུང་རབས་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

ལྷག་པར་རྫོག་ལོ་ཆེན་པོ་སློ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་
སྤྱི་དང་། དེ་བྲག་བྲམས་ཆོས་དང་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་གསར་
དུ་བསྐྱར་བ་དང་། སྤར་འགྱུར་ལ་ཁྲུས་བཅོས་དང་། བསྐྱར་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་
ལ་བསྐྱས་དོན་བཞོད་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་
ཀར་ཚུགས་པར་མཛད། དུས་སྐབས་དེ་དག་དུ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་
བྲགས་ཅན་དཔལ་མཉམ་མེད་རྡོ་བོ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་སྤྱད། པཱིཏ་གཡུ་རྩར། པཱིཏ་
སྟི་རྫོན་གྱི་ཉི་སོགས་ཡིན་ནོ།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་ནས་བཅུ་དགུ་པའི་བར་དཔང་ལོ་སློ་གོས་བརྟན་པ་

གོང་གསལ་བཀའ་བསྟན་དེ་དག་ལས་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་རྒྱད་ནས་བསྐྱར་
བཤང་ཆོས་ཆན་རེ་རྒྱང་ཡོད་པར་མངོན་ལ། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱད་ནས་མདོ་རྒྱང་ཡད་ས་
སོགས་མདོ་ཆན་ ༡༥ བསྐྱར་བར་སྤང་ཞིང། བསྟན་འགྲུར་དུ་ཤང་མདོ་སྤེ་དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་བསྟན་བཅོས་གངས་ ༡༩ ཙམ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱད་ནས་
བསྐྱར་བར་གསལ། གྱི་ལོ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་གསུམ་པའི་ནང་ཁྱ་རྟོན་གྱི་བླ་མ་ལོ་རྒྱ་བཉི་
མ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་སིངྒ་པའི་སློབ་དཔོན་ལྷན་རྒྱུ་གྱི་འོ་བྱང་ནས་སྤྲེལ་པའི་རབས་གྱི་

སྒྲིབ་གཞི་དང་། མདོ་སྡེ་ཆངས་པའི་བྲ་བ་སོགས་མདོ་ཆན་ ༡༩ སྤྱི་ནས་བསྐྱར་བ་
ད་ལྟ་བཀའ་འགྲུར་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་མདོ་ད་ལྟ་
སྤྱི་ལའི་སྡེ་སྡོད་དུ་བཞུགས་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་མང་རབས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། ཉན་
དོན་བརྗོད་བྱ་མི་མཐུན་པ་འདུག་པས་སྤྱི་ནས་བསྐྱར་བ་མིན་པར་མངོན།

དེ་བཞིན་བཙུག་ལྷན་རིགས་རལ་གྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན་ལྷ་མོ་བྲི་མ་མེད་པའི་
འོད་གྱིས་ཞུས་པ་དང་། ལི་ཡུལ་ལུང་བསྟན་སོགས་མདོ་ཆན་ ༡༩ དང་། བསྟན་
འགྲུར་ཁོངས་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་རྟོན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་དང་། ལང་
གཤེགས་མདོ་འབྲེལ་བཅས་ལི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ནས་བསྐྱར་བར་གསལ། དེ་དག་ལྟར་
པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཆན་སྤྱི་བྱིངས་ཏེ་གཞུང་གངས་སྤོམ་ ༥༩༧༩ ལས་ཆེ་བ་
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ནས་འོད་སྐད་དུ་ཐད་ཀར་བསྐྱར་ཡོད།

༩ ཉན་པའི་ཆན་རིག་དང་ལྟ་བུ་བྱུན་བུས་ཆོས་སྤྱི་གཤིས་སྐྱོད།

སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཆོས་ཀྱི་ལུང་
པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་དག་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཅི་རིགས་ཀྱི་
ཆ་ནས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་དང་། ཡན་ལག་དགུ་ བསྐྱུས་ན་སྡེ་སྡོད་
གསུམ་དུ་འདུས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། འཛིག་རྟོན་འདིའི་ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འབྲ་
བར་ལུང་ཆོས་ཀྱི་ཡིག་ཆོགས་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་ཆ་ཤས་ཅམ་ཐོད་
དུ་བསྐྱར་བ་ལ་མཚོན་ནའང་། ཆོས་ཆན་ ༥༠༠༠ ལྷག་དང་། ཐོད་གངས་ ༩༣༠

བཀལ་བར་བཞུགས་སྟབས། གང་ཟག་གཅིག་གིས་མི་ཆེའི་ནང་ཡོངས་རྫོགས་
ཐེངས་གཅིག་སྟོག་པའང་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་སྟེ་མཐའ་མེད་
པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གལ་ཆེའི་དོན་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་བསྟུས་ཀྱིས་གདུལ་བུའི་སྒོ་
མོས་དང་འཆོས་པར་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་སྟོགས་བརྩས་མཛད་པའི་ཚུལ་ཤིང་
རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་
ལྷ་སྟབ་ཀྱིས་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྩས་པ་མཛད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཞི་བ་
ལྷ་སྟབ་ཀྱིས་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྩས་པ་དང་། བསྟན་པ་ཀྱན་ལས་བརྩས་པ་མཛད་དེ། དཔལ་
མཉམ་མེད་རྩོམ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྩས་པ་ཆེན་པོ། གཞན་
ཡང་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ་ཀྱན་ལས་བརྩས་པ། དེ་བཞིན་དུ་
སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྐང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅམས་པའི་གཞུང་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
དང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཉུང་དུ་བཅམས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པ་ཆད་མ་
ཀྱན་ལས་བརྩས་པ་སོགས་སྣ་ཆོགས་ཤིག་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་
བུར་ཕན་ཚུབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལྟར་ལགས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་དེང་གི་དུས་སུའང་། སྟོན་མཆོག་རྣམ་འདྲན་བཞི་པས་
ལེགས་པར་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
ལྷ་སྟབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནང་པ་ཡིན་མིན་དང་། ཆོས་དད་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་
པར་མིའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་ཕན་བདེ་སྦྱོན་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་
ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་དང་རབས་ཀྱི་ཤེས་བུའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་
མཚུངས་པར་ཚོས་སྒྲིག་སྟབས་སྒྲུ་བོ་མང་པོར་ཕན་ཐོགས་མི་ཡོང་ངམ་སྟུམ་པའི་རེ་

འདུན་དང་ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ལོ་ཤས་སྔོན་འབྲེལ་ཡོད་
འགར་སྒྲིང་སྒྲིང་དང་འབོད་བསྐྱེལ་བྱས་དོན་ལྟར། འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ནས་བརྗོད་
བྱ་སྤེ་ཚན་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ཚན་ཆར་བཤོས་ཀྱིས་
བཀའ་བསྟན་གི་གཞུང་པོད་དཔངས་མཐོ་ཞིང་གངས་མང་བ་དེ་དག་རྣམས་ལས་
འབད་བ་ལྟར་ལེན་གྱིས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་
ཀྱི་སྒྲིང་རྣམས་བརྒྱུ་ཏེ་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས་ཤིང་། ད་ཆར་ངོས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དམིགས་
ཡུལ་དང་བསམ་འཆར་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་གི་
རྣམ་གཞག་ཟུར་འདོན་གྱིས་ཚོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བ་ཅ་བའི་ཆ་ནས་བྱུང་འདུག་པས་ཚོམ་
སྒྲིག་གི་བྱ་བར་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཚོམ་སྒྲིག་སྐབས་རང་རེའི་བསྐྱེལ་
བ་ཀླན་གས་ཁག་ཅིག་ནས་དགོངས་འཆར་བཏོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་
ཆེ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། གཞན་ཡང་དཔེ་དེབ་འདི་དག་དབྱེན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་སོགས་སྐད་
ཡིག་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྱུར་མཁན་ལོ་རྒྱུ་བ་དག་ལའང་ཡི་རང་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

བཀའ་བསྟན་གི་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཉིང་ཟབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས།
ཚོམ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་དེབ་འདི་དག་ཏུ་གཞུང་དེ་དག་ནང་གསལ་བའི་སྐབས་འབྲེལ་
ཀྱི་དོན་གནད་ཐད་ལྷག་ཆད་ནོར་གསུམ་བྱུང་ཡོད་སྲིད་ནའང་། མ་མཐར་ཡང་ནང་
པའི་བཀའ་བསྟན་གི་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གས་ཚན་རིག་གི་
སྒྲིང་དང་། ལྟ་བུ་གི་སྒྲིང་དང་། ཚོམ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤེ་ཚན་དང་བཅས་གསུམ་པོ་
སོ་སོར་དོན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གསལ་བོར་ཟུར་འདོན་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པས།

སྤང་ཕྱིན་སྟོན་འཕྲི་དགོས་པ་བྱུང་ན་འང་སྐབས་བདེའི་དང་སྟོན་འཕྲི་ཆོག་པ་བྱུང་ཡོད།

མཐུག་དོན་དུ། བང་བའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་ནམ་གཞག་གས་ཆོན་རིག་དང་ལྟ་བུའི་ཀྱི་ནམ་གཞག་དག་སྟོགས་གཅིག་དུ་ཚུམ་སྟེག་བྱས་པའི་སྟེགས་བམ་འདི་དག་གིས་ད་ཡོད་འདི་གཉིས་སྟེ་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྟོབ་གསའི་གཞུང་ལུགས་ཐད་ཁ་སྐོང་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་ལེགས་སྟེས་ཤིག་འབྲུལ་བྱས་པ་དང་། སྟེ་འགོ་མར་བོར་ཕན་པ་ཀྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་སྟོན་ལམ་དང་བཅས། ལྷ་ཀྱའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྲ་བ། དུ་ལའི་སྤྲ་མ་བསྟན་འདོན་ཀྱ་མཆོས། ༡༠༡༩ ལྷ་ ༤ ཆོས་ ༡ ལ།

པར་བྱང་སྟོན་ཆེན་པོ་

ནུམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།

ཆེན་གོ་གཞེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲུག་གསུམ་གྱི།

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དཔར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས།

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྟོང་ཐག་བརྒྱ།

གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།

རེས་ལེགས་ཉོར་བྱའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཛེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནུམ་འཛེན་ཤུ་གུ་
སེལ་ཤིང་རིང་ལུགས་སྒྲོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲུལ་ལྟོན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་
དམིགས། ཉན་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་
འགྱུར་གང་ལ་འང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགོ་བསྟེན་སྟོན་ཆེན་པོ་ཤུ་གུའི་དགོ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་བཤག་
དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ།